PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIV. Št. 2 (6895) | TRST, sreda, 3. januarja 1968

PO NAPOVEDANIH UKREPIH V OBRAMBO DOLARJA

Omejitve na turističnem sektorju hud udarec za britansko gospodarstvo

Ta ukrep bo hudo prizadel tudi skandinavske države

WASHINGTON, 2. — V ameriških finančnih krogih povečini ugotavljajo, da so ukrepi, ki jih je napovedal predsednik L. Johnson, izredno nepriljubljeni, toda neizbežni.

Sinoči so ameriški državni tajnik Dean Rusk, tajnik za zaklad Fowler in tajnik za trgovino Trombridge obrazložili Johnsonov program, da bi v prihodnjem letu dosegel znižanje primanjkljaja v plačilni bilanci ZDA, ki povzroča odtok zlatih rezerv iz ZDA in ogroža stabilnost dolarja.

Rusk je sporočil, da je odpotovala v Evropo delegacija, ki jo vodi podtajnik Katzenbach, da obrazloži tamkajšnjim vladam Johnsonov program. Druga delegacija, ki jo vodi državni podtajnik Rostow, pa je odpotovala na Daljni vzhod.

Fowler je omenil Johnsonovo izjavo, da so ZDA v sedemnajstih letih od zadnjih osemnajst let poslale v tujino več denarja in zlata, kakor so ga dobili od trgovine in od mednarodnih kupčij. Dodal je, da je prišel trenutek, ko je treba plačilno bilanco spraviti v ravnotežje. Fowler je dejal: «To je naš namen za novo leto, in kakor drugi nameni, predpostavlja nekaj trpljenja in odpovedi nekaterih užitkov.»

Rusk pa je izjavil, da bi bilo bolje, če ZDA ne bi bilo treba sprejeti napovedanih ukrepov, toda ZDA pričakujejo «dobro sodelovanje» in razumevanje držav, ki bodo občutile zmanjšanje dohodkov iz ameriških virov.

Fowler je zanikal, da je dolar v veliki nevarnosti, dodal pa je, da je bil nedavni pritisk na trgu zlata proti stabilnosti dolarja važen dejavnik pri akciji ameriške vlade. Dalje je izjavil, da ni mnenja, da vlada upošteva možnost repatriacije družinskih članov ameriških vojakov v tujini. Ta možnost se je omenjala med drugim, zato da se zmanjšalo ameriški stroški v tujini.

Rusk je poudaril važnost dolarja kot valute v trgovini zahoda in izjavil, da se mnoge države zavedajo, da je njihovo gospodarsko življenje odvisno od zdravstvenega stanja in stabilnosti gospodarstva in valute ZDA. Dalje je rekel, da ZDA ne bi škodovale mednarodni varnosti s pobudo, da bi dosegle od držav NATO, da podprejo večje finančno breme za vzdrževanje ameriških čet v tujini. To je izjavil, ko so ga vprašali, ali bodo ZDA eventualno zmanjšale število svojih čet v tujini.

Fowler in Trowbridge sta izjavila, da bodo verjetno latinskoameriške države, države karibskega področja ter Kanada in Mehika imele korist od programa, ki ga je napovedal Johnson.

Fowler je omenil Johnsonove izjave, da bi se moralo potovanje ameriških državljanov v tujino omejiti na zahodno poloblo. Dodal je, da vlada proučuje nekatere predloge, da prispeva k omejitvi potovanj v tujino. Sporočil je, da se proučuje tudi možnost uvedbe posebnih pristojbin za ameriške turiste, in je dodal, da bo vlada, ko bo začel kongres zopet zasedati, morda že imela pripravljen kak načrt zakona. Pripomnil je: «Predsednik je mnenja, da bo moč doseči najbolj učinkovito znižanje, če se bodo državljani zavedali, da bi škodovali svoji deželi s potovanjem v države zunaj zahodne poloble.»

Trowbridge je ugotovil, da si ZDA prvikrat v svoji zgodovini nalagajo obvezne omejitve ameriških investicij v tujini v času miru. Dodal je, da bodo družbe, ki bodo kršile nove določbe, podvržene močnim globam in sodnemu postopku. Večina družb, ki jih bodo prizadeli novi ukrepi, spada v 700 podjetij, za katera je že veljal program prostovoljnih omejitev, glede katerega je Trowbridge izjavil: «Prostovoljni program se je pokazal za neučinkovitega.»

Johnsonove omejitve na sektorju ameriškega turizma so prizadeti sprejeli z močnimi protesti. Ravnatelj britanske ustanove za turizem James Turbayne je izjavil, da bo manjši dotok ameriških turistov v Veliko Britanijo hud udarec za britansko gospodarstvo. Ugotovil je, da je dohodek, ki izhaja iz ameriškega turizma v Veliki Britaniji, višji, kakor je dohodek od prodaje alkoholnih pijač ali avtomobilov. Pripomnil je, da zaradi nedavnega razvrednotenja funta ima Velika Britanija bolj ko kdaj prej potrebo povečati dohodek od turizma.

V angleških gospodarskih krogih v ZDA ugotavljajo, da je Velika Britanija ena najvažnejših ameriških tržišč v tujini in da bi zmanjšanje dotoka dolarja, ki spremlja ameriški turizem, lahko povzročilo zmanjšanje obsega angleškega uvoza iz ZDA.

Po mnenju ravnatelja danske turistične ustanove Axela Dessaua bodo ukrepi za omejitev ameriškega turizma povzročili v tujini zelo neugodno reakcijo. Poudaril je važnost turizma kot bistvenega sredstva za izboljšanje mednarodnega sodelovanja in dodal, da bi zmanjšanje ameriškega turizma v skandinavskih državah zmanjšalo dotok dolarjev v te države in s tem v zvezi obseg skandinavskega uvoza iz ZDA.

Johnsonov predlog za odobritev omejitvenih ukrepov za ameriški turizem v tujini je presenetil opazovalce. To pa še posebno, ker je komaj pred dvema mesecema Johnson dal nalogo posebni komisiji, naj prouči način za povečanje dotoka tujih turistov v ZDA. Komisija bi morala predložiti poročilo predsedniku letošnje poletje. Zdi se, da je Johnson prišel do zaključka, da je ameriški turistični primanjkljaj prevelik in da zaradi tega ni moč več odlašati s potrebnimi ukrepi. Po cenitvah ravnatelja ameriške turistične ustanove Johna Blacka je ameriški primanjkljaj na turističnem sektorju znašal lani 853 milijonov dolarjev, kljub temu da se je dotok tujih turistov v ZDA zvišal za 30 odstotkov.

«New York Times» piše, da bi ukrepi, ki jih je včeraj napovedal Johnson v obrambo dolarja, imeli večji psihološki učinek, če bi jih bili sprejeli takoj po razvrednotenju funta. «Tedaj, dodaja list, bi v teh ukrepih videli previdnostne ukrepe za obrambo, ki bi jih sprejeli ob primernem trenutku, sedaj pa se zdijo izredni ukrepi, ki so jih sprejeli pod neprijetnim in nepričakovanim pritiskom. Ti ukrepi bodo imeli velik vpliv doma in v tujini. Očitno je Johnson do zadnjega upal, da se bo vprašanje dolarja moglo rešiti brez neprijetnih in nepriljubljenih ukrepov,» dodaja list in poudarja, da je «pilula izredno grenka, ker je leto 1968 leto volitev.»

Član vodstva zvezne banke v Frankfurtu Othmar Emminger je zanikal trditve, češ da se je Johnson odločil za sedanje ukrepe po nasvetu evropskih članov «poola zlata». Dodal je, da se zadeva tiče ZDA, čeprav so evropske države že zdavnaj poudarile v Washingtonu potrebo ukrepov za ozdravljenje ameriške plačilne bilance.

Vsak dan pol ure dela več brez plače

LONDON, 2. — Vedno bolj se širi kampanja «I am Backing Britain» (Podpiram Veliko Britanijo), ki jo je začelo pet strojepisk, ki so povabile angleške delavce, naj delajo vsak dan pol ure več brez zvišanja mezde. Uradniki podjetja, ki je začelo izvajati ta načrt v Surbitonu blizu Londona, so začeli od danes delati pol ure več na dan in so napisali na tisoče pisem drugim industrijskim podjetjem, naj storijo isto. Prepričani so, da bi imelo britansko gospodarstvo veliko korist, če bi vsi delali vsak dan pol ure več brez plače.

Študenti iz Brescie v Debru

DEBAR, 2. — Danes je prispela v Debar s posebnim avtobusom skupina 50 študentov iz Brescie, ki je po ogledu mesta in razgovoru v občinski skupščini podarila kot pomoč prizadetemu prebivalstvu tovornjak s prehrambenimi in tekstilnimi izdelki v vrednosti 50 tisoč novih dinarjev. Študenti iz Brescie so v razgovoru s predsednikom občine izrazili želje, da na spomlad, če bo to potrebno, pošljejo v Debar eno delovno brigado.

Politično zatočišče ameriškim mornarjem

STOCKHOLM, 2. — Švedski vladni odbor za tujce je danes predlagal vladi, da bi priznala politično zatočišče na Švedskem štirim ameriškim mornarjem, ki so iz protesta proti vojni v Vietnamu, dezertirali. To pa pod pogojem, da se odpovejo kakršnemu koli političnemu delovanju. Odbor, ki ga sestavljajo trije člani, je prišel do sklepa po seji, ki je trajala dve uri.

BEOGRAD, 2. — Na vabilo predsednika republike maršala Tita bo prispel jutri na kratek obisk v Jugoslavijo generalni tajnik KP Romunije in predsednik državnega sveta Nikolaj Ceacesco, ki je nocoj s svojim spremstvom odpotoval iz Bukarešte z vlakom v Beograd.

Odkrita zarota v Pakistanu

RAVALPINDI, 2. — Danes so uradno javili, da so odkrili zaroto, ki je imela namen povzročiti nerede v Pakistanu. Aretirali so več ljudi. Iz poluradnih krogov se je zvedelo, da so zaroto pripravili častniki mornarice, ki so nameravali ugrabiti predsednika Ajuba Kana, ko je prejšnji mesec potoval v Bengalijo, in se nato polastil oblasti.

Med predsednikovim potovanjem v Bengalijo so odpovedali križarjenje po neki reki in spremenili so tudi program obiska. Zaroto so pravočasno odkrili in tedaj so takoj izvedli prve aretacije, ki so se nadaljevale do nedavnega. Med aretirami je tudi poveljnik mornarice.

Kambodža

PNOM PENH, 2 — Kamboški predsednik Sihanuk je izjavil, da ne bo nikoli dopustil, da bi Američani zasedli en sam kvadratni meter Kambodže. Prav tako ni bila Američanom dana privolitev, da zasledujejo svoje nasprotnike na kamboškem ozemlju. Če pa bi ameriške čete prišle na obmejno neobljudeno področje, bo treba najprej uporabiti miroljubna sredstva in šele v skrajnem primeru uporabiti silo.

Ameriški državni departma je javil, da so ZDA imele stike z Indijo, Poljsko in Kanado o morebitni okrepitvi mednarodne nadzorstvene komisije v Kambodži.

ITALIJANSKI KOMENTARJI NA UKREPE V ZDA

Zaskrbljenost zaradi turizma in težav v plačilni bilanci

V bistvu gre za posledice vietnamske vojne, kar pa različne stranke tudi različno ocenjujejo - V ponedeljek prične zasedati poslanska zbornica

RIM, 2. — Včerajšnji ukrepi, ki jih je napovedal predsednik ZDA Johnson, so v ospredju komentarjev italijanskih političnih in gospodarskih krogov, saj gre za ukrepe, ki bodo imeli nedvomno hude posledice tudi za italijansko gospodarstvo.

Minister za proračun in gospodarsko načrtovanje Pieraccini je izjavil, da je sklep ameriške vlade neposredna posledica neravnovesja v ameriški plačilni bilanci, kar ima za posledico urejevanje odnosov v svetovnem valutnem ravnovesju, saj ima ameriško gospodarstvo pretežni vpliv. Minister je omenil tudi soglasno priporočilo OEEC, da ZDA znižajo svoj deficit plačilne bilance. V splošnem interesu je namreč, da se svetovna trgovinska izmenjava razvija v ozračju trdnosti valut.

Minister je nato omenil posledice za trgovinsko izmenjavo Italije in za italijansko plačilno bilanco v zvezi z zmanjšanim dotokom dohodkov od ameriških turistov. Ti novi pojavi se vključujejo v položaj, ki je že sedaj težak zaradi razvrednotenja funta in tudi zaradi drugih težav: zaradi zaprtja sueškega prekopa in okrepljene mednarodne konkurence po razvrednotenju funta, ter končno v perspektivi odstranitve zadnjih carinskih pregrad v okviru evropske gospodarske skupnosti.

Pieraccini zaključuje, da je treba v takem položaju še posebno skrbno upoštevati potrebe, ki jih navaja petletni gospodarski načrt, in to zlasti glede javnih in zasebnih investicij. Glede plačilne bilance pa je treba paziti, da se uravnovešenje ne bo izvajalo na osnovi omejitev izvoza, pri čemer je zlasti važen uvoz, ki krepi osnovne smernice gospodarskega razvoja in ki je v končni meri tudi temelj izvoza.

Podpredsednik komunistične skupine v poslanski zbornici Barca je izjavil, da predstavljajo sedanji ameriški ukrepi samo nov izraz svetovne krize valutnega sistema in indeks težav ter nasprotij ameriškega gospodarstva v zvezi z vojno v Vietnamu. Glede Italije pa pravi, da je nevarnost, da bo plačala svojo nepotrebno in drago udeležbo pri sistemu, ki je že preživel. Ameriški ukrepi bodo imeli hude posledice za turistično dejavnost, istočasno pa ne bodo preprečili nadaljnjega zavojevanja pozicij v italijanskem gospodarstvu s strani ameriških družb, katerim zadostuje, da izkoristijo svoj kapital v Evropi, da se njih penetracija nadaljuje.

Končno pravi tajnik PLI Malagodi, da predstavljajo ameriški ukrepi samo «relativno majhno protiutež izrednim naporom ZDA, ki vzdržujejo svetovno ravnotežje», pri čemer je omenil tudi vojno v Vietnamu.

Skupen zaključek vseh izjav je torej skoro soglasen, da gre za politično vprašanje in v bistvu za posledico izrednih ameriških izdatkov (pri čemer gre nedvomno v prvi vrsti za izdatek za Vietnam) in da bodo tudi za Italijo posledice resne, čeprav za sedaj še niso zaskrbljujoče.

Poslanska zbornica se bo sestala v ponedeljek, 8. januarja ob 16.30. Na dnevnem redu bodo nekatera vprašanja, nato pa se bo pričela splošna razprava o reformi univerz, ki se je pričela že pred počitnicami. Poleg tega bo poslanska zbornica obravnavala pomilostitev disciplinskih kazni in spremembo členov 23 in 33 o nosilnosti tovornih avtomobilov.

Sneg in mraz v Italiji Turčiji in Franciji

Slabo vreme je zajelo dolomitsko področje in sploh Italijo vse do juga. Na prelazih in tudi v nižjih predelih je zapadlo precej snega, ki je močno oviral promet. Avtomobilisti so se morali posluževati snežnih gum, vendar je prišlo kljub previdnosti do nekaterih nesreč.

V Milanu, kjer so zabeležili 3 stopinje pod ničlo, so bile ceste pokrite s tanko plastjo zaledenelega snega. Nekatere državne in pokrajinske ceste Lombardije so prav tako pokrite z ledom.

V Genovi se je temperatura zaradi mrzlega vetra s severa močno znižala, v zaledju Ligurije pa se je pojavil sneg. Ta je zapadel tudi po Emiliji in Bologni, kjer je pobelil vse ceste. Ob 12. uri so v Bologni zabeležili 4 stopinje pod ničlo.

V Neaplju je sneg pobelil Vezuv in Monte Somma. Na Siciliji pa so vremenske neprilike povzročile v številnih krajih nevihte, medtem ko je v višjih predelih otoka snežilo. V Palermu je deževalo. V mestu so zabeležili 11 stopinj nad ničlo, v Catanii pa 14, medtem ko na Etni divja snežni metež. V okolici Brindisija so zaradi nevihte nastale povodnji. Številne ceste so neprevozne, sezonski pridelek pa je skoraj ves uničen. Sneg je pobelil hriboviti del Abrucov in je zajel tudi Aquilo in številna mesteca v dolini. Na Magnoli je sneg dosegel višino enega metra, na pobočjih Monte Velino pa celo dva. Posebno na prelazih je promet otežkočen, zaradi česar imajo karabinjerji, policija in osebje Anas polne roke dela.

Sneg je pobelil tudi Abetone. Na prelazu Cerreto pa skušajo s pluženjem ceste omogočiti promet. Zaradi snega so morali v kamnolomih v višjih predelih prekiniti delo. Tudi po Sardiniji prevladuje slabo vreme, že več ur dežuje in ponekod tudi sneži, zaradi česar je promet kolikor toliko otežkočen. V Algheru je silovita toča pobelila mesto, temperatura pa se je znižala na celem otoku.

Na Apeninih sneži že precej časa. Številni smučarji so se morali zateči v hotele Sestole, Pievepelaga in Lame Mocogno. Ti se niso mogli ne smučati ne vrniti se v dolino. Na cestah so stalno na delu snežni plugi.

PARIZ, 2. — Številni prebivalci Pariza in Liona, ki so dočakali novo leto v turističnih središčih Haute Creuse, so morali odložiti povratek domov. Sneg jim je namreč preprečil vrnitev, ker je zakril vse ceste. Številne vasi, ki so zunaj glavnih cest, so zaradi snega popolnoma odrezane od sveta in bo treba precej dni dela, da se bo lahko prišlo do njih.

ANKARA, 2. — Slabo vreme je zajelo danes zahodno obalo Turčije. V Izmiru je bilo zaradi močnega dežja poplavljenih kakih 100 his. Gasilci so stalno na delu. Do sedaj ni nobene vesti o kakih žrtev. V Carigradu dežuje in vrhu tega piha veter s hitrostjo 80 in tudi 90 kilometrov na uro. Trajekt, ki povezuje Carigrad z Izmirom, ni mogel zapustiti pristanišča. Isto velja tudi za druge ladje, medtem ko je letalska družba, ki deluje na progi med obema mestoma, prekinila ves promet.

NAROČNIKI! BRALCI!

Kdor se prvič naroči na Primorski dnevnik prejme v dar lepo slovensko knjigo.

Tudi tisti, ki bo poravnal naročnino za vse leto 1968, dobi lepo slovensko knjigo.

Med tiste, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 10. februarja, bo razdeljenih deset prikupnih nagrad. Žreb bo določil srečne dobitnike!

EVROPA IN UKREPI ZA OBRAMBO DOLARJA

Katzenbach v Londonu, Bonnu in Rimu da obrazloži Johnsonove ukrepe

V Londonu so upali letos na večje število ameriških turistov zaradi razvrednotenja funta - Poziv Bonnu, naj ne zviša presežka svoje plačilne bilance - Pariz: ameriška valuta je še vedno v težavah

LONDON, 2. — Davi je prišla v London ameriška delegacija, ki je obrazložila britanski vladi Johnsonove ukrepe. Delegacijo vodi državni podtajnik Nicholas Katzenbach. Iz Londona je delegacija odpotovala v Bonn od koder bo jutri zjutraj odpotovala v Rim.

Predstavnik britanskega ministrstva za trgovino je izjavil, da je še prezgodaj, da bi mogli točno oceniti posledice ameriških ukrepov za Veliko Britanijo. Dodal je, da znašajo ameriške investicije v Veliki Britaniji skoraj dve milijardi funtov in bodo zelo zmanjšane. V letu 1965 so ameriške privatne investicije v britanski industriji znašale skupno 158.500.000 funtov. Na tej podlagi bodo investicije znižane za 65 odstotkov in bodo znašale samo 80 ali 90 milijonov letno.

Turizem bo še posebno prizadet. Leta 1966 je prišlo v Veliko Britanijo 833.000 ameriških turistov; potrosili so 55 milijonov 33 tisoč funtov. Med drugimi sektorji, ki bodo prizadeti zaradi ameriških ukrepov, je predstavnik omenil letalske družbe, pomorske družbe in hotelsko industrijo.

Z izjemo družbe «Cunard Steamship Co», ki je mnenja, da bodo ukrepi prisilili večino ameriških turistov, da potujejo z ladjami namesto z letali, zato da prihranijo stroške hotela, poudarjajo angleške turistične organizacije, da bo škoda, ki jo bo utrpel britanski turizem, precejšnja. Predstavnik družbe «British Travel Association» je izjavil, da bo Johnsonov poziv vsaj dve leti na počitnice v tujino, hudo prizadel turizem. Angleški turistični operaterji so upali letos na večje število ameriških turistov zaradi razvrednotenja funta šterlinga.

V pristojnih krogih ugotavljajo, da so bili napovedani ukrepi predvideni in potrebni za ozdravljenje ameriške plačilne bilance. Vendar pa predstavljajo sedaj dodatno oviro za britansko vlado, ki tudi skuša ozdraviti svojo plačilno bilanco. Posledice se bodo videle, ko bo vlada napovedala dodatne gospodarske ukrepe v zvezi z razvrednotenjem funta. Najbližje posledice bodo znižanje ameriških investicij v Veliki Britaniji, zvišanje dividend, ki jih morajo ameriška podjetja prenesti v ZDA, ter zmanjšanje dohodkov od turizma.

V Bonnu se je ameriški državni podtajnik pogovarjal z zunanjim ministrom Brandtom. Navzoči so bili tudi podtajniki ministrstva za gospodarstvo, za finance in za pomoč deželam v razvoju ter predstavnik zvezne banke. Že sinoči je prispelo v Bonn pismo za kanclerja Kiesingerja, v katerem Johnson obrazložuje svoje ukrepe. Pismo je prejel Brandt, ker je Kiesinger odsoten.

Ena prvih reakcij na ameriški program je prišla od socialdemokratske stranke. Bilten stranke piše, da ima Johnson prav, ko pravi, da imajo ameriški zavezniki interes, da ostane ameriško gospodarstvo trdno, toda na drugi strani mora Washington upoštevati, da je gospodarski razmah ZDA vezan na gospodarski razmah njih zaveznikov. Socialdemokratska stranka ugotavlja, tudi, da se je v Ameriki že začela volilna kampanja za predsedniške volitve in da mnoge stvari ki se bodo dogodile v ZDA, bo treba zaradi tega presojati z vidika notranje politike.

Katzenbach je v Bonnu izjavil, da novi ukrepi ne težijo po omejitvi trgovinske izmenjave in da ZDA nimajo namena zvišati carin.

V bonskih vladnih krogih predvidevajo, da se bodo kmalu začela težavna pogajanja z ZDA. 30. julija bo zapadel sporazum, na podlagi katerega se je Bonn obvezal kupiti ameriške zakladne bone za 500 milijonov dolarjev. V Bonnu menijo, da bodo ZDA verjetno zahtevale zvišanje tega zneska ali pa nova naročila orožja.

Zvedelo se je, da Johnson pravi v svojem pismu Kiesingerju, da pričakuje, da države s presežkom v plačilni bilanci (med katerimi je tudi Zahodna Nemčija) ne bodo sprejele ukrepov, ki bi imeli za posledico nadaljnje zvišanje teh presežkov. Dalje izraža Johnson upanje, da bodo zavezniki podpirali ameriške napore «s pozitivno akcijo».

Liberalna (opozicijska) stranka je predložila v parlamentu vprašanje vladi o političnih, gospodarskih in vojaških posledicah, ki jih bo ameriški program imel v Nemčiji, in o posledicah omejitev v turizmu. Bundestag bo o tem razpravljal na prihodnji seji.

Ameriški državni tajnik Rostow pa je prišel danes v Tokio, da obrazloži tamkajšnji vladi Johnsonove ukrepe.

Izvršilni tajnik ameriškega sveta mednarodne trgovinske zbornice Christopher Philips je kritiziral Johnsonove ukrepe in dejal, da ameriška industrija potrebuje investicije v tujini, da lahko vzdrži konkurenco. Pripomnil je, da ni mogoče izvajati pritiska za zvišanje izvoza in hkrati uvajati ovire za investicije. Po njegovem mnenju ni ameriška vlada temeljito proučila «glavnega dejavnika v okviru plačilne bilance, t.j. dohodkov, ki prihajajo iz investicij v tujini».

V pariških finančnih krogih ugotavljajo, da Johnsonova tiskovna konferenca, na kateri je napovedal omejitve za odtok kapitala iz ZDA, dokazuje, da je vse, kar se je decembra govorilo o krizi dolarja, bilo res in da je ameriška valuta še vedno v težavah.

V omenjenih krogih ugotavljajo, da je potrebno počakati, da objavijo podrobnosti o izvajanju ukrepov, zato da bo moč zavzeti jasnejše stališče, pripominjajo pa, da Johnsonovi ukrepi kažejo zlasti, da so prostovoljne omejitve izvoza kapitala nezadostne za ozdravljenje ameriškega primanjkljaja. V finančnih krogih v Parizu ugotavljajo tudi, da so evropski člani «poola zlata» že nekaj tednov zahtevali ukrepe, ki jih je napovedal Johnson. Končno ugotavljajo, da je težavno stanje dolarja dokazano tudi z naglico, s katero je Johnson napovedal ukrepe, ki bi jih normalno obrazložil v svoji poslanici o stanju v državi sredi januarja.

Francoski ekonomist J. Ruef pa je izrazil velik dvom v učinkovitost napovedanih ukrepov. Med drugim je izjavil, da ukrepi predstavljajo «nov korak na poti, ki vodi k preobratu mednarodnega denarnega sistema», in je dodal: «Ta preobrat bo imel hude posledice ne samo za ZDA, temveč za ves zahod. Nevarno bo vplival na mednarodno izmenjavo, poživel bo protekcionizem in vzpostavil kontingentiranje izvoza.» Na koncu pravi, da ti ukrepi kažejo, da so nujni napori za pravo obnovitev mednarodnega denarnega sistema, in to je treba storiti «še preden bo prepozno».

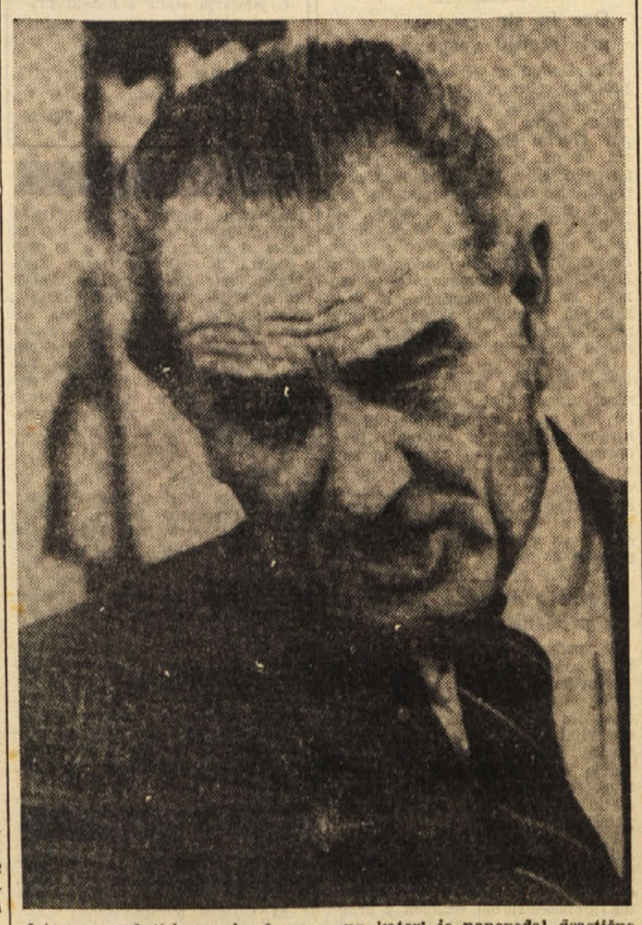

Johnson med tiskovno konferenco, na kateri je napovedal drastične ukrepe za obrambo dolarja

Petorčki v Indiji in Avstraliji

V Salemu eden umrl v Brisbanu vsi zdravi

NOVI DELHI, 2. — Eden od petorčkov, ki so se rodili v petek v Salemu v državi Madras, je danes umrl. Vesti o izrednem porodu so prišle in še vedno prihajajo v Novi Delhi z zamudo. Zvedelo pa se je, da živijo še tri deklice in en fantek. Mati, ki ima 35 let, je imela že devet sinov, med katerimi so bili tudi trije dvojčki.

* * *

BRISBANE, 2. — Stanje petorčkov Braham, ki so se rodili 31. decembra, se je močno izboljšalo. To javlja zdravniško poročilo, ki so ga objavili danes zjutraj v ginekološki bolnišnici v Brisbanu, kjer je prišlo do prvega poroda petorčkov v Avstraliji. V poročilu, ki pravi, da ni nobene nevarnosti več, je omenjeno, da so vseh pet, tri deklice in dva fantka, danes prvič stehtali. Njihova teža gre od 1,760 do 1,520 kilogramov. Tudi zdravstveno stanje matere petorčkov, Patricie Braham, je dobro.

Mati je danes prvič videla svoje otroke.

Še nobenega uspeha preiskave o ropu

RIM, 2. — Rop, ki so ga sinoči izvršili v uradu za vrednostne zavoje na železniški postaji Termini v Via Marsala, je roparjem prinesel približno čez 40 milijonov lir. Ob koncu preiskave, ki so jo uvedli funkcionarji poštne uprave v prisotnosti policijskih in sodnih organov, so potrdili, da je bilo sedem iz trinajstih zavojev brez vrednosti. Od ostalih šest je bilo v štirih skupna vsota 26 milijonov lir, ki je bila namenjena Cassa di Risparmio. V ostalih dveh, ki so bili naslovljeni na Credito Italiano, pa je bila tuja valuta v vrednosti 14 milijonov lir. Uradnikom, ki so bili v trenutku ropa na delu, so organi sodnega oddelka karabinjerjev pokazali številne slike kriminalcev. Poštni uslužbenci niso prepoznali nobenega, vendar so preiskovalci vseeno nekoliko optimistično razpoloženi.

V uradu za vrednostne zavoje v Rimu

Zaradi smrtnih hlapov izselitev prebivalstva

DUNREITH, 2. — Sinoči so izselili vseh 250 prebivalcev Dunreitha, majhnega mesteca kakih 64 km vzhodno od Indianapolisa. To iz previdnosti, ker je prišlo na železniški postaji tega mesteca do trčenja dveh tovornih vlakov. Pri trčenju sta dva vagona z amonijakom eksplodirala in se vžgala. Gasilci in policijski agenti so začeli gasiti, vendar so kmalu ugotovili nevarnost smrtonosnih plinov. Zaradi tega so najprej izselili prebivalce in tudi prenehali z gašenjem, kljub temu, da je obstajala nevarnost, da bi plameni zaradi bencinskih in petrolejskih hlapov zajeli vso vas. Gasilci ne bodo gasili do prihoda izvedencev kemične družbe Dow Chemical Company. Policija je obkolila kraj, kjer je prišlo do trčenja, in je javila, da so plameni, ki jih je moč videti z razdalje 50 kilometrov, že uničili južni del Dunreitha.

Številne smrtne žrtve ob novem letu

NEW YORK, 2. — V zadnjih treh dneh «dolgega novoletnega weekenda» so zabeležili med prometnimi nesrečami v ZDA 355 mrtvih. To število je manjše od predvidenega s strani sveta za varnost na cestah, ki je predvideval od 460 do 540 mrtvih. To število je tudi manjše od števila mrtvih, ki jih povprečno zabeležijo med normalnimi weekendi. Do tega je prišlo zelo verjetno zaradi izrednega mraza in snega, ki je prisililo številne Američane, da se niso poslužili avtomobilov.

* * *

BRUSELJ, 2. — V tednu med 26. decembrom in 1. januarjem je bilo v Belgiji 1645 prometnih nesreč s 27 mrtvimi in 258 hudimi ranjenci. Razloge smrtnih nesreč je treba v glavnem pripisati snegu, ledu in preveliki hitrosti.

* * *

PARIZ, 2. — Tudi v Franciji tragični zaključek leta: do danes opoldne je bilo 109 mrtvih in 1.222 ranjenih, med katerimi 540 v resnem stanju. Ob koncu božičnega tedna je bilo 120 mrtvih in 800 ranjenih, od katerih 398 hudo.

NOV POIZKUS DR. BARNARDA

Še ena operacija s presaditvijo srca

Človek z novim srcem je 58-letni zobozdravnik Blaiberg, kateremu so presadili srce 24-letnega mulata Haupta - Zdravniki pravijo, da je operacija uspešnejša od prve

CAPETOWN, 2. — Prof. Chris Barnard je danes izvedel svojo drugo operacijo s presaditvijo srca umrlega človeka na drugega. Novi človek s presajenim srcem je 58-letni zobozdravnik dr. Philip Blaiberg iz Capetowna, kateremu so zdravniki zaradi zelo hude srčne hibe prerokovali le nekaj dni življenja. Zdravniška skupina dr. Barnarda, ki se je komaj vrnil iz Amerike, je bila v teh dneh stalno v pričakovanju novega posega. Priložnost se jim je ponudila danes, ko je komaj 24-letni mulat Clive Haupt umrl.

Dr. Barnard je s pomočjo 16 zdravnikov in številnih bolničark in bolničarjev (vsega skupaj 30 oseb) ob 10. uri začel operacijo. Ta je trajala do 15. ure in po izjavah dr. Barnarda in drugih sodeč je uspela bolje kot v primeru Washkanskega. Kirurg je dve uri po operaciji pojasnil številnim novinarjem, ki so bili v bolnišnici Groote Schuur že v zgodnjih jutranjih urah, da je presajeno srce začelo samo od sebe biti in pretakati kri in ni imelo potrebe, kot se je zgodilo pri Washkanskem, električnih dražljajev.

Blaiberga so po operaciji premestili v popolnoma sterilizirano sobo, kjer bo ostal ves čas okrevanja. Njegovo stanje je trenutno zelo ugodno. Zdravniki zatrjujejo, da se bo začela kritična doba «zavračevanja» novega organa verjetno v četrtek in bi morala trajati kakih 13 dni. Ni še znano, če se bodo zdravniki, ki se bodo izmenjavali ob bolniški postelji Blaiberga zaradi stalnega nadzorovanja srčnih utripov, dihanja, krvnega obtoka itd., poslužili istih zdravilnih metod kot pri Washkanskem (terapija s kobaltom in močne doze zdravil za odpravo pooperacijskih efektov). Brez dvoma pa jim bo prva izkušnja v veliko korist in bodo skušali doseči večjo odpornost bolnika, katerega bodo z vsemi sredstvi ščitili pred infekcijami posebno pljučne narave.

Človek z novim srcem Philip Blaiberg je židovskega pokolenja. Ima 20-letno hčer Jil, ki je trenutno v Izraelu. Blaiberg je imel prvi srčni napad pred 14 leti, vendar se je njegovo zdravstveno stanje šele v preteklih dneh tako močno poslabšalo, da ni bilo več rešitve.

Srce, ki sedaj bije v prsih dr. Blaiberga, je pripadalo komaj 24-letnemu Clivu Hauptu, ki pripada posebni etnični skupini temnopoltih ljudi, ki so zmes cele vrste ras od evropske, afriških črncev, hotentotov pa do azijskih. Tudi južnoafriški zakoni «apartheida» imajo to raso za edinstveno, ki nimo nič skupnega s pripadniki plemen Bantu in Indijcev. Haupt je bil šele tri mesece poročen in je umrl zaradi možganske kapi. Mulat je bil z ženo Dorothy na plaži, ko mu je postalo slabo. Po prevozu v Groote Schuur Hospital v Capetownu so zdravniki napravili vse, da bi mu rešili življenje. Ko tega ni bilo mogoče, so se odločili za presaditev srca v Blaibergov prsni koš, kar so lahko storili le po privoljenju Hauptove matere. Žene namreč niso mogli vprašati, ker jo je moževa smrt tako presunila, da je padla v nezavest. Zvedelo se je, da so mladega spravili v umetna pljuča in se poslužili tudi umetne «ventilacije», brez katere ne bi živel niti eno minuto. Baje je njegovo srce že nehalo biti, a se je zopet opomoglo.

Med operacijo je prišla v bolnišnico tudi vdova Washkanskega Ann, ki je ves čas stala ob strani Blaibergovi ženi.

V capetownski bolnišnici pravijo, da bo okolje, v katerem se bo zdravil Blaiberg, popolnoma drugačno od tistega, ki je obdajalo Washkanskega. Predvsem se bodo izognili publiciteti in tudi novinarje so pod grožnjo, da pokličejo policijo, povabili, naj se odstranijo iz bolniške stavbe.

Eden od članov kirurške skupine je pojasnil, da je operacija uspela bolje kot pri Washkanskem in da presajeno srce zelo dobro deluje. Zdravnik je izjavil, da je postalo stanje dr. Blaiberga zelo kritično, smrt mladega Haupta pa je nastopila kasneje, kot se je predvidevalo. Zagotovil pa je, da niso nikoli pomislili na «sistem evtanazije».

Primarij bolnišnice Groote Schuur je nocoj ob 20.30 po krajevnem času (19.15 po evropskem) izjavil, da je stanje Blaiberga dobro.

LONDON, 2. — Predsednik kraljevskega kirurškega kolegija sir Henry Atkins je izjavil, da ima presaditev srca v Blaiberga dve možnosti za uspešen zaključek. Prvič, ker Blaiberg, v nasprotju z Washkanskyjem, ne boluje za sladkorno boleznijo in ima zato manjšo možnost infekcije, drugič pa je zaradi dejstva, da je prišlo že drugič do presaditve srca, možno odpraviti tudi najmanjše neušečnosti hitreje kot v prvem posegu.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 6, najnižja 1,7, ob 19. uri 3,6 stopinje, zračni tlak 998,6 raste, vlaga 52 odst., veter vzhodnik 18 km na uro, nebo 9 desetin pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 9 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, sreda, 3. januarja
Genovefa
Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.33. Dolžina dneva 8.47. Luna vzide ob 10.24 in zatone ob 20.19.
Jutri, četrtek, 4. januarja
Angela

UVELJAVITEV ZAKONA O SPROSTITVI STANOVANJSKIH NAJEMNIN

Blokirane najemnine zapadejo v Trstu 30. junija letos

Zakon bo povzročil znatno povišanje najemnin, zlasti tistih, ki so bile blokirane leta 1947

Dne 1. t.m. je stopil v veljavo zakon, ki odpravlja zaporo nad najemninami. Zakonski odlok, ki je bil sprejet lanskega julija, določa, da so najemninske pogodbe, ki so bile blokirane od leta 1947, podaljšane samo do konca preteklega leta, in sicer za stanovanja, ki imajo več ko tri stanovanjske prostore, ter do 30. junija 1969 za vsa ostala manjša stanovanja. Zakon poleg tega določa tudi razne ugodnosti za upokojence, reveže, številne družine in družine s nizkimi dohodki.

S 1. januarjem letos so torej sproščene vse blokirane najemnine tako iz leta 1947 kot tudi iz leta 1963. Potemtakem bi morale tudi v Trstu stopiti v veljavo nove proste najemnine s tem mesecem. Toda pri nas bodo nove najemnine začele veljati po 30. juniju, ko zapadejo najemninske pogodbe.

Svoj čas smo že pisali, da so hišni lastniki, kljub temu, da bi morali počakati na zapadlost stanarin, že preteklo poletje, takoj po odobritvi zakona, poslali najemnikom, tudi tistim, ki imajo manj kot tri stanovanjske prostore, obvestilo, da bodo morali s 1. januarjem 1968 podpisati novo najemninsko pogodbo. Hkrati pa so v tem pismu odpovedali vse najemninske pogodbe z 31. decembrom

To je seveda hudo razburilo najemnike, ki so preko svojih organizacij, kakor tudi preko nekaterih občinskih svetovalcev protestirali proti temu krivičnemu ravnanju. Protesti so bili uspešni, saj so sedaj hišni lastniki priznali, da ne morejo odpovedati najemninskih pogodb, dokler te dejansko ne zapadejo, se pravi do 30. junija.

Vsi družinski glavarji, ki menijo, da lahko pridejo v poštev, da se jim ne sprosti stanarina s 30. junijem, bodo morali to seveda dokazati. Tako bodo uživale ugodnosti zakona družine, ki nimajo več kot 100.000 lir skupnega mesečnega dohodka, slepci, gluhonemi, upokojenci in invalidi, ožji sorodniki padlih v vojni ali na delu, (ki pa nimajo več kot 100.000 lir mesečnega dohodka na družino). Ugodnosti zakona pa ne veljajo za vse tiste družine, ki so imele leta 1967 več kot 2 milijona in pol dohodka (za blokirana stanovanja iz leta 1947), več ko 3 milijone dohodka pa za blokirana stanovanja od leta 1963.

Zakon poleg tega določa tudi ukinitev blokiranih najemnih za hotele, penzione in druga gostišča z 31. decembrom letošnjega leta. Toda s 1. januarjem letos bodo te najemnine povišane za 10 odst.

Ob zaključku je treba še omeniti, da vse ugodnosti, ki jih določa omenjeni zakon zapadejo 30. junija 1969, če ne bodo z novim zakonom kaj spremenili, odnosno če ne bo rešeno tako imenovano vprašanje «pravične najemnine». To pomeni, da če do druge polovice prihodnjega leta ne bo izglasovan kak nov zakon, bodo s 1. julijem 1969 popolnoma odpravljene vse blokirane najemnine in bo celoten stanovanjski trg sproščen.

Zdi se, da je združenje stanovanjskih lastnikov sklenilo, da bo poslalo do 31. marca letos vsem najemnikom blokiranih stanovanj od leta 1947 odpoved dosedanje najemninske pogodbe, ki zapade 30. junija. S tem je razumljivo, da bodo hišni lastniki zahtevali tudi višje najemnine. To pomeni, da se bo vprašanje stanovanjskih izgonov v našem mestu z uveljavitvijo zakona še bolj zaostrilo. Po nekaterih podatkih kaže, da je v Trstu okrog 40 odst. stanovanj z blokiranimi najemninami. Sprostitev pa bo najbolj prizadela delavske družine.

Obvestilo KZ in ZMP

Nadaljevanje tečajev v Bazovici in na Proseku

Kmečka zveza in **Zveza malih posestnikov** obveščata člane, da se po praznikih nadaljujeta tečaj za živinorejce **v Bazovici**, ki ga vodi **dr. Leo Kralj**, v četrtek, 4. januarja ob 19. uri v Slomškovem domu, in tečaj za vinogradnike **na Proseku**, ki ga vodi **inž. Stanko Grgič**, v ponedeljek, 8. januarja, ob 19.30 v Zadružni gostilni.

Tajništvi priporočata udeležbo in točnost.

KZ in ZMP

Nova številka Uradnega vestnika

29. decembra je izšel Uradni vestnik dežele Furlanije - Julijske krajine, ki med drugim vsebuje odlok predsednika Berzantija o imenovanju upravnega sveta avtonomne turistične in letoviščarske ustanove v občini Devin - Nabrežina. Upravni svet bo deloval štiri leta in v njem so: Antonio Rigoletti, predstavnik tržaške pokrajinske turistične ustanove, dr. Aurelia Benco por. Gruber, predstavnica delodajalcev gostinske stroke, Pietro de Cesco predstavnik delodajalcev, Rino Prelaz in prof. Francesco Coni predstavnika gostinskih delavcev, Dragomir Legiša, nabrežinski župan, dr. Fulvio Ettore, predstavnik pokrajinskega sveta za zdravstvo, Vittorino Caldi, Alberto Zandomeni in Marcello Mascherini, strokovnjaki za turizem. Predsednik ustanove je Remigio Lenarduzzi.

Vestnik vsebuje tudi odlok predsednika deželnega odbora o imenovanju novega člana posvetovalnega odbora za deželno načrtovanje, in sicer Giovannija Trevisana, ki bo zastopal vsedržavno zvezo neposrednih obdelovalcev zemlje namesto Maria Ballabena, ki je odstopil.

Skozi Javna skladišča lani 3,4 odst. manj prometa

Promet z lesom padel na 69.000 ton - Zapora Sueškega prekopa močno prizadela tržaško trgovino

Lanskoletni blagovni promet v okviru Javnih skladišč odnosno pristaniške ustanove je po prvih računih pristojnega statističnega urada dosegel 2,062.000 ton ter je bil za 3,4 odst. manjši od prometa, ki so ga zabeležili v letu 1966. Nazadovanju je botrovala predvsem zapora Sueškega prekopa, ki je kakor znano zaprt za promet od 5. junija 1967 dalje. Posledice zapletljajev na Srednjem vzhodu se čutijo na vseh področjih pristaniškega prometa, predvsem pa je bila lani prizadeta postavka «les», saj se je promet s tem blagom v primerjavi s prejšnjim letom skrčil kar za 35 odst., to je s 109.000 na 69.000 ton. Edina spodbudna vest v tem okviru prihaja s področja kosovnega prometa: ta postavka je v lanskem letu dosegla 1.443.000 ton ter je bila za 9,5 odst. večja kakor v letu 1966, ko je znašala 1,318.000 ton.

Burja se je spet javila

Sinoči je na našem področju začela pihati burja. Njena povprečna hitrost kakor tudi hitrost posameznih sunkov, še ni dosegla konic, ki so na splošno značilne za ta letni čas. Ne moremo pa pričakovati, da bi se stanje izboljšalo, kajti prav v tem mesecu padejo temperature na najnižjo stopnjo ob spremljevanju snežnih viharjev in burje.

Ali smo že, morda, na pragu tega vrhunskega naskoka zime? Obstajajo določeni znaki, da se nam obetajo zelo hladni dnevi, ki bi jih mogoče spremljali tudi snežni meteži.

Za včerajšnji dan je bilo značilno, da se je vreme na splošno izboljšalo. V Furlaniji, Trstu in tudi v zaledju je sonce semtertja pogledalo iz oblakov, odstotek vlage se je znižal, a zračni tlak je začel naraščati. Istočasno pa je začela padati tudi temperatura. Vsi ti činitelji najavljajo navadno režim visokega zračnega pritiska, katerega spremlja jasno vreme z nizkimi temperaturami. Koliko časa pa bo to stanje trajalo, ne moremo še napovedati. Lahko se zgodi, da gre le za prehodno obdobje, kateremu bo sledilo občutno poslabšanje vremena, za katerega bodo značilne padavine, burja in še hujši mraz. Lahko pa rečemo, da, sodeč po statičnih podatkih, zima doseže pri nas svoj vrhunec okoli 25. januarja.

Kot smo dejali, se je včeraj vreme izboljšalo ter so zato nastopili ugodni pogoji za smučanje. Na vseh okoliških področjih je zapadlo obilo snega. Snežna odeja je posebno debela na vseh severnih področjih Julijcev. V Trbižu in v okolici je zapadlo skoraj en meter snega. Spričo tega sta zaprta visokogorska prehoda na Predilu in Monte Croce carnico.

Prenesene za 15 dni bančne zapadlosti

Na ustrezno prošnjo tukajšnje podružnice Banca d'Italia, ki ga je formalno zaprosila, naj bi zaradi stavke bančnih uslužbencev v denarnih zavodih tržaške pokrajine in zaradi nerednega poslovanja samih zavodov v dneh 27., 28 in 29. decembra 1967, dovoli izredno podaljšanje bančnih rokov, je prefekt tržaške pokrajine dr. Cappellini odredil, naj se zakonske in konvencionalne zapadlosti v bančnem poslovanju prenesejo za 15 dni, pričenši z včerajšnjim datumom, 2. januarja 1968. Za omenjen čas se prenese zapadlost ne le tistih poslov, ki so dozoreli 27., 28. in 29. decembra, ampak tudi tistih, ki dozorijo v naslednjih 5 dneh, to je v času od 30. decembra do danes, 3. januarja; pravilo velja tudi za posle izven Trsta. Stvar zadeva naslednje banke: Tržaška hranilnica, Banco di Napoli, Banco di Sicilia, Banca Nazionale del Lavoro, Banca Commerciale Italiana, Credito Italiano, Banco di Roma, Banca d'America e d'Italia, Banca Nazionale delle Comunicazioni, Banca del Friuli, Banca Popolare Giuliana in njihove filijale v tržaški pokrajini.

Trčenje avtov

Včeraj popoldne se je na vogalu Ul. Baiamonti in Soncini pripetila prometna nesreča, pri kateri sta se ranila 20-letna delavka Vanda Antonini iz Ul. dell'Acqua 28 in 36-letni Umberto Fenizza iz Ul. Lorenzetti 36. Oba sta se peljala v avtu TS 83189, ki ga je vozila 35-letna Giuseppina Berzechin por. Doz iz Ul. Vasari 11. Na omenjenem vogalu pa je prišlo do trčenja z avtom TS 20298, ki ga je proti Škednju šofiral 44-letni Luigi Motta z Erta Sant'Anna 64. Pri trčenju sta se ranila samo Antoninijeva in Fenizza. Z zasebnim avtom so ju odpeljali v bolnišnico, kjer so Antoninijevo sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh zaradi udarcev po glavi, ran po kolenih in izgube spomina, Fenizzi pa so dali prvo pomoč, ker je zadobili lažje rane po udih. Okreval bo v 7 dneh.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
vabi
v soboto, 6. januarja ob 17. uri v Kulturni dom
in **v nedeljo, 7. jan. ob 16. uri** v dvorano **Ljudskega doma v Križu**
NA FOLKLORNI POPOLDAN

OD ISTRE DO MAKEDONIJE

Gostujeta 50-članski mešani pevski zbor «MLADOST» in folklorna skupina «STUDENT» z Reke.

Pevski spored ob spremljavi ljudskih instrumentov je izredno zanimiv in naši publiki v glavnem še nepoznan. Zato priporočamo cenjenemu občinstvu, da si pravočasno poskrbi vstopnice. — **Vstopnina:** 6. januarja 500 lir, dijaki in penci 300 lir; 7. januarja 300 lir, otroci 150 lir.

GLASBENA MATICA TRST
V nedeljo, 14. januarja 1968 ob 17. uri v veliki dvorani Kulturnega doma

KONCERT orkestra Glasbene matice

Dirigent: **Oskar Kjuder**
Solist: **Aci Bertoncelj** (klavir)

Na sporedu so dela skladateljev: Goleminova, J. S. Bacha, L. van Beethovna in V. A. Mozarta.

Uničite gnezda borovega prelca

Tržaško županstvo sporoča, da je treba do 15. februarja 1968 očistiti in uničiti vsa gnezda borovega prelca. Zato se obrača na vse lastnike borovih gozdov, gozdičev ali posameznih borovih dreves, naj do omenjenega dne popolnoma očistijo na lastne stroške te škodljive gosenice.

Pri uničevanju borovega prelca je treba upoštevati sledeče: gnezda je treba odrezati z borovih vej, če pa tičijo na vrhu drevesa, jih je treba odstraniti, ne da se vrhnji del rastline uniči; nabrana gnezda je treba na kraju mesta zažgati; da se prepreči morebitno okuževanje vrata, rok ali obraza, oči ali nosnic, ki jih lahko povzročijo dlačice gosenic, se priporoča osebam, ki so pri tem zaposlene, da uporabljajo primerne naočnike, da si z ruto zakrijejo nos in usta in da si namažejo vse gole dele telesa z oljem. Če bi pa dlačice gosenic koga okužile, si lahko prizadeti pomaga tako, da odpravi bolečine s toplim mlekom ali pa s salmiakom, razredčenim z vodo.

Kdor ne bo do vključno 15. februarja očistil gnezd borovega prelca, mu bo pristojna oblast poslala svoje uslužbence in mu zaračunala

Dr. Igorju Kosmini je žena Irena povila ljubko hčerko Vanjo.

Prijatelji in znanci iskreno čestitajo staršem in želijo dolgo in srečno življenje novorojenki.

Čestitkam se pridružuje Primorski dnevnik.

Za svete tri kralje v Kranjsko goro!

POTOVALNI URAD
«AURORA»

rezervira za 6. in 7. januar vse hotelske storitve v Kranjski gori.

Kosilo, večerja in prenočišče 6. januarja ter zajtrk in kosilo 7. januarja stane v hotelu Prisank 4.500 lir, v hotelu Razor pa 3.150 lir.

Informacije in rezervacije pri potovalnem uradu Aurora v Ul. Cicerone 4, telefon 29243.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
GOST
PROSVETNEGA DRUŠTVA «IVAN TRINKO» IZ ČEDADA

V nedeljo, 7. januarja ob 16. uri v župnijski dvorani «VICTORIA» v Št. Petru ob Nadiži:

Jaka Štoka

«ANARHIST»

(burka v dveh dejanjih)

Gledališča

STALNO GLEDALIŠČE

Letos bodo zopet nastopili na odrskih deskah tržaškega Teatro Stabile štirje «Gufi» (Svampa, Magni, Brivio in Patruno). V gosteh gledališča bodo od danes do 7. januarja. Letos so že tretjič v Trstu, kjer so že dvakrat uprizorili dva «Teatrina», ki sta vsebovala tako imenovane «popevke z mimiko». Sedaj se bodo «Gufi» predstavili z bolj organsko igro, ki jo je napisal in zrežiral Gigi Lunari. Skušal je spojiti uprizoritev revije in «cabareta», v čemer lahko zaznavamo razne izvore in odtenke gledališke predstave in popevke iz zadnjih let.

«Gufi» so doslej obšli vso Italijo s svojimi popevkami, v katerih sta bila vedno v nekakšnem ravnovesju protest in obešenjaški humor, vse pa je bilo še zabeljeno z antikomformističnim duhom njihove mladosti. Njihova sedanja igra v dveh dejanjih z naslovom «Ne vem, nisem videl, če sem bil zraven, sem spal», je nekak sprehod v preteklost in vsebuje vrsto prizorov z mimiko in petjem. Je nekaka zmes izzivanja in nostalgije tega, kar bi lahko bila, a ni bila zgodovina Italije v zadnjih 25 letih: v to zgodovino spadajo vojna, osvoboditev, gospodarski vzpon, škandali in zakulisna politika.

Seveda ni predstava «Gufov» nekakšna lekcija zgodovine. Predočijo nam le kritiko italijanskih navad in življenja ob uporabljanju satiričnih in sarkastičnih prijemov. Za gledalce pomeni ta predstava nenehno spodbujanje njihove inteligence, pri čemer močno delujejo na vsakogar izvirne in muhaste domislice. Značilno za to skupino je tudi, da v njej nihče ne izstopa na škodo drugega, marveč da je njih igra spojena, ubrana, to je skratka, kolektivna, kar je zanje že prava tradicija.

VERDI

Pri blagajni se sprejemajo abonmaji za drugi del sezone 1967-1968, ki se bo začel 13. januarja z «Deklico iz Pskova» Rimsky-Korzakova v prvi tržaški izvedbi. Sledil bo večer treh enodejank, in sicer Donizettijevega «Žvonca», Poulencovega «Človeškega glasu» in Tosattijevega «Boksa». Pozneje bodo predvajali Rossinijevo «Pepelko» in Beethovnovega «Fidelia» v izvirniku. Zadnje dni februarja bo na vrsti Boitov «Mefistofeles», prve dni marca pa bo v Verdiju nastopila državna Opera iz Brna, in sicer s Strawinskega baletom «Petruška» in Ravelovim baletom «Daphnis in Chloe», obe prvič izvajani v našem mestu. Sezona se bo zaključila z Wolf-Ferrarijevimi «Štirimi grobijani».

Kino

Nazionale 16.00 «Quella sporca dozzina» Technicolor. Lee Marvin, Ernest Bognine, George Kennedy.
Excelsior 16.00 «James Bond 007 Casino Royale» Technicolor. Serija kriminalk v izvedbi neprekosljivega Seana Conneryja. Ni prepovedano.
Fenice 16.00 «Questi fantasmi» Technicolor. Sophia Loren, Vittorio Gassman, Margaret Lee, Mario Adorf. Režija Renato Castellani.
Eden 16.00 «Silvestro e Gonzales in orbita». Prvič v Trstu, barvna risanka.
Grattacielo 16.00 «Natascia» Technicolor. Film po romanu Leva Tolstoja Vojna in mir. Ljudmila Savelijeva, Sergej Bondarčuk.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 15.30 «I giorni dell'ira» Technicolor. Western. Giuliano Gemma. Lee Van Cleef. Valter Rilla, Andrea Bosic. Režija Tonino Valeri.
Alabarda 16.30 «I barbieri di Sicilia» Technicolor. Zabavni film. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Filodrammatico 15.30 «Il buono, il brutto, il cattivo» Technicolor. Western. Clint Eastwood.
Moderno 16.00 «Carovana di fuoco» Technicolor. Western. John Wayne, Kirk Douglas. — Zadnji dan.
Cristallo 16.00 «Agente 007, si vive solo due volte» Technicolor. James Bond (Sean Connery)
Garibaldi 16.30 «Il cantante del Luna park» Technicolor. Elvis Presley.
Capitol 16.00 «La cintura di castità» Technicolor. Tony Curtis, Monica Vitti. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Aurora 16.00, 21.30 «Marcellino, pane e vino».
Astoria 16.00, 21.30 «Avventura in Oriente» Technicolor. Elvis Presley.
Impero 16.30 «Quattro bassotti per un danese». Technicolor. Walt Disney.
Astra 16.30 W. Disney — «Winnie, l'orsetto goloso», druge barvne risanke in film «Deserto che vive».
Vittorio Veneto 16.00 «Una rosa per tutti». Technicolor. Claudia Cardinale, Nino Manfredi.
Ideale 16.00 «Due once di piombo». Technicolor Western. Robert Wood, Christine Josani.
Abbazia 16.00 «La battaglia del Rio della Plata». Technicolor. Peter Finch. Dvoboj križark v drugi svetovni vojni.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2. januarja 1968 se je v Trstu rodilo 22 otrok, umrlo pa je 36 oseb.

UMRLI SO: 43-letni Orazio Zitta, 83-letni Pietr Zanco, 66-letna Angela Giurincic por. Ricato, 67-letna Maria Sincovich vd. Maurel, 90-letna Angela Folega vd. Sapadoni, 6 dni star Giuliano Gerzelli, 53-letni Mario Ulcigrai, 59-letni Adeodato Poli, 89-letna Caterina Bencich vd. Antonaz, 57-letni Giusto Colini, 62-letni Antonio Michelazzi, 73-letni Francesco Slama, 75-letni Edoardo Nasi, 61-letni Vittorio Tramanin, 81-letna Elisabetta Zetto vd. Venier, 79-letna Emica Modric por. Kopani, 57-letna Edvige Petracco por. Cattunar, 79-letni Francesco Ialusic, 60-letna Francesca Bianco por. Mirson, 65-letni Carlo Rasman, 45-letna Giovanna Suban por. Stocca, 59-letni Agostino Meriggioli, 44-letni Vittorio Zeriali, 74-letna Giuseppina Tomsich vd. Stropnik, 82-letna Luigia Colussi vd. Arigoni, 63-letni Umberto Dagiat, 55-letni Adraino Budoia, 40-letni Francesco Chitti, 75-letna Angela Gallovich por. Ghermek.

Finančno ministrstvo je sporočilo, da bo prvo žrebanje loterije v letošnjem letu v petek, 5. januarja, namesto v soboto, 6. januarja, ki je državno priznan praznik.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pokojne none prijateljice Mire in Ane Stegu darujeta Odila in Alenka Bufon 2000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pokojnega dr. Rudolfa Perhavca daruje Pepi Crasso 2000 lir za Dijaško matico.

SKLEPI DEŽELNEGA ODBORA

Odobritev zakonskega osnutka o 300 milijonih izdatka za šolstvo

Dežela bo prispevala tudi 50 milijonov lir za upravne izdatke raznih strokovnih šol in zavodov - Podpore revnim študentom

Deželni odbor je na svoji zadnji seji, ki je bila še v lanskem letu, sprejel na predlog odbornika za prosveto Giusta važne sklepe glede javnega šolstva. Predvsem je odbor odobril zakonski osnutek o ukrepih za šolske infrastrukture, pri čemer se je obvezal, da bo izdal na račun lanskega finančnega leta 300 milijonov lir. Sedaj bo zakonski osnutek proučila pristojna komisija deželnega sveta, nato pa deželni svet sam.

Z deželnim zakonom štev. 10. do 27. junija 1966 so pooblastili izdatke za gradnjo, ureditev, razširitev in spopolnitev poslopij, namenjenih za študentovske domove, menze, prostore za študij in razvedrilo študentov itd. kakor tudi za njihovo opremljanja. Doslej je odbor sprejel na podlagi tega zakona deset prošenj za prispevke v kapitalu ter izdal 400 milijonov lir, to je vso vsoto, ki jo je določil zakon. Poleg tega je sprejel pet prošenj za prispevke za kritje obresti za najemanje posojil v te namene, za kar je bilo izdanih 73.600.000 lir. 77 odst. tega denarja v kapitalu je šlo za pet važnih del javnih ustanov, 23 odst. pa za pet del zasebnih ustanov. Kar se tiče prispevkov za kritje obresti, je šlo 94 odst. v prid javnih ustanov in 6 odst. v prid zasebnih.

Najbolj važni izdatki so bili naslednji: 300 milijonov lir za študentovski dom in menzo na tržaški univerzi in 40 milijonov lir za študentovski dom v Maniagu. 65 milijonov je dala dežela za dvajsetletne prispevke za kritje obresti za dijaški dom v Vidmu ter 4 milijone za dijaški dom pri zavodu «Fabio Filzi» v Gorici. Pri pristojnih deželnih uradih leži še 15 prošenj, 10 prošenj se tiče prispevkov v kapitalu za razna dela, ki bi stala nad eno milijardo lir, za katera naj bi dežela prispevala 500 milijonov, 5 prošenj pa se tiče dvajsetletnih prispevkov po 5 odst. za kritje obresti za razna dela, ki bi stala skupno nad eno milijardo lir.

Dežela je razpolagala v ta namen s 76 milijoni 400.000 lirami za prispevke za kritje obresti, in bi lahko na ta način ugodila vsem prošnjam te vrste, ni pa imela dovolj denarja, da bi ugodila vsem prošnjam za prispevke v kapitalu. Da ne bi torej prišli v položaj, v katerem ne bi mogli izpolniti smotrov zakona štev. 10, so morali sprejeti sklep o ponovnem financiranju tega zakona, t.j. dodati novo vsoto k 400 milijonom lir iz finančnega leta 1966. Zato vsebuje novi zakonski osnutek samo en člen, ki določa 300 milijonov lir novega izdatka.

Z drugim sklepom je odbor poskrbel, da razdeli med razne pokrajinske uprave 50 milijonov lir, ki so na razpolago v proračunu za dodeljevanje izrednih prispevkov, t. j. za upravne stroške raznih strokovnih šol in zavodov, in sicer na podlagi zakona štev. 13. od 11. junija 1966. Pri tem gre tudi za šole za bolničarje. 38 milijonov so dali videmski pokrajini, 8 tržaški in 4 goriški.

Končno je odbor na podlagi zakona štev. 25. od 1. septembra 1966 odobril sklep za razdelitev izrednih podpor marljivim študentom, ki žive v izredno hudih gospodarskih razmerah. Lani je bilo na razpolago v ta namen 10.045.000 lir. Ker je malo denarja na razpolago, je pristojno odborništvo predložilo v proučitev deželnemu odboru samo 175 prošenj prosilcev, za katere menijo, da so pomoči najbolj potrebni in da je tudi najbolj zaslužijo. Drugim prošnjam pa bodo morebiti ugodili iz sredstev proračuna za letošnje leto.

Nesreča priletne ženske

V ambulanti zavetišča v Ul. Pascoli 31 se je prejšnjo nedeljo ponesrečila 80-letna upokojenka Ana Lakovič vd. Višnovic. Ko je vstala s postelje, je spodrsnila, izgubila ravnotežje in padla, pri čemer si je verjetno zlomila levo stegnenico.

Lakovičevo so včeraj opoldne z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v 90 dneh.

PO PODATKIH RAZDOBJA JANUAR-OKTOBER 1967

Jugoslovani kupujejo vedno več avtomobilov in raznih strojev

Posebno razvit je bil uvoz kmetijskih strojev

Jugoslovanski turisti, ki se odpravljajo v tujino, kupujejo in uvažajo na povratku čez mejo v tako imenovanem «zasebnem» uvozu in prek konsignacijskih skladišč čedalje več avtomobilov, radijskih in televizijskih sprejemnikov, pletilnih strojev, kmetijskih in drugih pripomočkov ter strojev za vpravljanje raznih obrti. Pred časom je dosegel ta uvoz konico pri pralnih strojih, ti pa so se v zadnjih mesecih pričeli umikati drugim industrijskim izdelkom za trajno porabo v gospodinjstvu in obrti ter osebnim vozilom. Podatki, ki so nam na voljo, se nanašajo na razdobje prvih 10 mesecev lanskega leta (1967), in sicer veljajo za vse carinarnice na jugoslovanski meji, tudi na meji z Avstrijo in drugimi državami. Ker pa je pri tem uvozu v veliki meri prizadeta prav naša meja, naj navedemo iz tega pregleda nekaj izmed najbolj zgovornih podatkov.

V razdobju januar-oktober so jugoslovanski državljani v «zasebnem uvozu» pripeljali v domovino 26.000 zasebnih avtomobilov, to je 87 odst. več vozil kakor v ustreznem razdobju 1966; poleg tega so uvozili 5.800 tovornjakov, ali 81 odst. več kakor v prejšnjem letu; med drugimi postavkami naj omenimo še 535 motornih koles, 2.200 koles, 1000 motorjev za čolne, za 3 milijarde starih dinarjev raznih delov za motorna vozila, 2.200 pletilnih strojev, 2.500 televizijskih sprejemnikov, 2.600 magnetofonov, 1.400 radijskih sprejemnikov, 6000 tranzistorskih sprejemnikov, 1.400 gramofonov, 500 harmonik, 50 klavirjev, 3.300 peči na tekoča goriva, 3.600 hladilnikov, 25.000 pralnih strojev, itd.. Posebno razvit je bil uvoz kmetijskih strojev, pri katerem so zabeležili kar 900 traktorjev, 3.000 motornih kosilnic, 5.500 vpreženih kosilnic, 630 kultivatorjev, 600 obračalnikov za seno, 750 škropilnic in črpalk, 410 mlatilnic, itd.. Samostojni obrtniki pa so za svoje potrebe v omenjenem razdobju uvozili 160 stružnic, 100 vrtalnih strojev, 90 raznih električnih strojev, 20 strojev za obdelovanje lesa, 70 varilnih naprav in še številne druge naprave za svoje delavnice.

Kako je z davkom za glasbene skrinje in sprejemnike TV v javnih lokalih

V zvezi s številnimi primeri nejasnosti glede plačevanja davka za glasbene skrinje in televizijske sprejemnike v javnih lokalih, je glavno ravnateljstvo za posredne davke na poslovanje pri finančnem ministrstvu pojasnilo, da gre pri koncesijah za glasbene skrinje (juke-boxe) in TV sprejemnike za ločeni pravici, čeprav izhajata iz istega dokumenta, iz katerega izhaja pravica do poslovanja javnega lokala. Nejasnosti namreč izvirajo prav iz tega, da se koncesije za glasbene skrinje in televizijske sprejemnike beležijo na dokumentu, ki ga organi javne varnosti izdajajo za javne lokale. Ministrstvo opozarja, da gre pri teh koncesijah za ločene in avtonomne upravne akte, katerih veljavnost lahko tudi ne soupada časovno z veljavnostjo osnovnega dokumenta. To pomeni, da je treba poravnati davčni zahtevek za glasbene skrinje in TV sprejemnike takrat, kadar zapade rok ustrezne koncesije ne glede na to, ali je že dozorel tudi čas za poravnavo davka na koncesijo za poslovanje javnega lokala. Ministrstvo nadalje omenja, da se kršilci kaznujejo na podlagi predsedniškega dekreta št. 121 z dne 1. marca 1961.

Jugoslavija na štirih velesejmih v Italiji

Osrednje jugoslovanske oblasti so objavile koledar sejemskih prireditev mednarodnega značaja, na katerih bodo sodelovala domača podjetja v letu 1968. Gre za spisek 32 mednarodnih sejmov na vseh kontinentih sveta, in sicer je med njimi 21 splošnih vzorčnih sejmov, 9 specializiranih prireditev ter 2 samostojna sejma jugoslovanskih gospodarskih organizacij. V Italiji bodo jugoslovanska podjetja letos sodelovala na štirih sejemskih prireditvah, in sicer na našem velesejmu (od 21. junija do 5. julija) ter na splošnih vzorčnih velesejmih v Milanu in v Bariju. Poleg tega bo Jugoslavija nastopila na spomladanskem kmetijskem velesejmu v Veroni, s katerim se bo pričela letošnja italijanska velesejemska sezona. V lanskem letu je Jugoslavija izdala za propagandne akcije na tujih velesejmih 1,4 milijarde starih dinarjev.

Smrtne posledice nesreče na delu

Predvčerajšnjim ponoči je na ortopedskem oddelku bolnišnice izdihnil 44-letni Viktor Žerjal iz Boljunca 266, ki se je bil ponesrečil 18. decembra lani na gradbišču v Boljuncu 66, kjer si Algia Pečar por. Žerjal gradi hišo. Tistega dne je Žerjal pomagal pri delu, ko je nenadoma na betonski ploščadi spodrsnil in tako nerodno padel, da si je verjetno zlomil levo stegnenico. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico in sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja od 8 do 60 dni. Kasneje so, žal, nastopile komplikacije in njegovo zdravstveno stanje se je poslabšalo. Vse zdravniške nege so bile zaman in predvčerajšnjim je nesrečnik izdihnil.

VEDNO BOLJ KRIČEČA POTREBA

Pri Sv. Jakobu je nujno promet malo bolje urediti

Potreben bi bil kak semafor, enosmernost posameznih ulic in več parkirnega prostora

Vsakdo, ki mora večkrat po Istrski cesti ter na Trgu Baiamonti zavoziti v tamkajšnji prometni tok, se je jezil — in se za sedaj še jezi — nad neurejenostjo tega križišča. Pred časom so sicer malo uredili izvoz z Istrske ceste in uvoz nanjo. Toda kdor se je pripeljal na konec omenjene ceste, ni vedel, ali se naj prepusti svetemu potrpljenju ali naj se vda besni jezi. Ostalo mu ni drugega, kot da je z nekoliko tveganja zavozil naprej, če je lahko precenil, da avto, ki prihaja iz smeri od pokopališča, vendar še lahko zavre. Naj bi se karkoli zgodilo, bi bil seveda kriv vozač, ki je izvozil z Istrske ceste, ker je pač zanj veljala oznaka «stop». Toda brez tveganja bi lahko včasih čakal kdove do kdaj.

Z obljubo in s sklepom občinskega odbora, da se tu postavi semafor, bo torej eno kočljivo mesto odpravljeno.

Ne mislimo, da tisti, ki so pri občini odgovorni za promet, ne vedo še marsičesa, kar čaka na ureditev. Vendar smo mnenja, da ne bi smelo vse čakati toliko časa, da se najprej o tem na dolgo in široko piše po časopisju, da se razpravlja na občinskih sejah in s tem pretečejo spet meseci. Mnenja smo, da zahteva promet pri Sv. Jakobu tudi malo bolj temeljite preureditve. Da je po nekaterih ulicah uveden enosmerni promet, je prav, vendar ni dovolj. Tako n.pr. kar vpije po enosmernem prometu Ul. Montecchi, ki ima le nekaj desetin metrov daleč vzporedno Ulico Rivalto. Z avtomobili na obeh straneh ceste, je prehod po Ul. Montecchi za avto nemogoč, če se mora srečati s tovornjakom. In poleg te nevšečnosti ima takoj še drugo: križišče z Istrsko cesto. Zopet smo pred neizbežno nujnostjo, da se tudi tu postavi semafor. Tisti, ki o tem odločajo, naj si stvar sami ogledajo; seveda ne tedaj, ko je prometa najmanj. Torej na to križišče naj pride semafor in po ulicah Montecchi in Rivalto naj se uvede promet v nasprotnih smereh!

Kar zadeva razpoložljiva mesta za parkiranje avtomobilov, je pri Sv. Jakobu prav taka zadrega kot drugje po mestu; ponoči pa je celo mnogo lažje najti prostor sredi mesta kot pri Sv. Jakobu. In vendar bi bilo vsaj nekaj prostora več, če bi za silo uredili tisti sedaj nekoriščen prostor med ulicama Ponzanino in Muraglione. In končno ne bi bilo nobene škode, če bi se odločili, da se za parkiranje uporabi tudi prostor med ulicama Montecchi in Rivalto, ki sedaj prav tako ni za nobeno prometno korist, niti ne za otroško igrišče. Na ta prostor bi lahko spravili precej avtomobilov.

Na splošno lahko rečemo, da je promet pri Sv. Jakobu zelo prepuščen samemu sebi. Stražniki se tu pojavljajo precej poredkoma in zvečer jih po določeni uri sploh ni več. In vendar ni rečeno, da ne bi bili več potrebni. Seveda je za dober promet malo pomembno, če stražnik tu pa tam zapiše kak avto, ki bo moral plačati globo; zlasti če je tisti prekršek take vrste, da ni nikomur v škodo (medtem ko gre mimo sto primerov, ki bi zares zaslužili krepko globo). Pametno bi bilo, če bi stražniki ponoči malo pogledali, kako in kje stoje avtomobili, ki predstavljajo za druge voznike že kar pravo nevarnost (n.pr. takoj za vogalom za tistega, ki iz Ul. Molino a vento zavije na desno v Ul. Montecchi). Mogoče bi se dalo tudi nekoliko bolj disciplinirano urediti parkiranje motorjev, ki so včasih postavljeni tako nemarno, da preprečijo parkiranje celo dvema avtomobiloma.

Seveda pa je pri Sv. Jakobu še vse polno drugih neprijetnosti, ki pa veljajo prav tako drugod. Želeli pa bi, da bi se popravilo in uredilo vsaj to, kar se da popraviti in urediti, v zadovoljstvo voznikov in pešcev.

Oče in sin ranjena pri trčenju vespe v avto

Pri Domju se je sinoči pripetila prometna nesreča, pri kateri sta se ponesrečila 49-letni delavec Miroslav Bandi iz Doline 110 in njegov 17-letni sin Boris. Oče in sin sta se na vespi TS 32887 peljala po ravni Ulici della Rosandra proti domu. Ko sta pripeljala do križišča ceste, ki pelje v Domjo, sta trčila v fiat 1100 TS 48690, ki ga je iz parkirnega prostora na desni pripeljal 34-letni Guido Daini iz Loga. Dainov manever je presenetil Bandija in čeprav se je v zadnjem trenutku skušal izogniti premikajočemu se avtomobilu, ni mogel preprečiti trčenja.

Oče in sin sta se prevrnila z vespe. Miroslav Bandi si je pri nesreči zlomil desno nogo, se ranil po

IZ MEDNARODNEGA SOCIALISTIČNEGA GIBANJA

Kako je glede sklicanja konference komunističnih in delavskih partij

Zamisel je stara več kot štiri leta - Po prvih poizkusih ne samo, da se stvar ni pomaknila nikamor, marveč je treba paziti, da bi se ne storil korak nazaj - Vprašanje oblike in vsebine je čer, ob kateri se stališča razhajajo - Najtežje rešljiva vprašanja

Nedavno je bilo sporočeno, da bo februarja leta 1968 v Budimpešti posvetovalni sestanek komunističnih partij in da je Madžarska socialistična delavska stranka s tem v zvezi že poslala vsem partijam, udeleženkam moskovskega posvetovanja iz leta 1960, poziv, da na ta sestanek pošljejo svoje predstavnike.

Očitno gre za sestanek, ki bi imel utreti pot širšemu mednarodnemu posvetovanju in sprejeti formalne sklepe o dnevnem redu, terminu in kraju, kjer bi imelo potekati (verjetno konec l. 1968 v Moskvi).

Zamisel o tem je stara približno štiri leta. Že od začetka pa se je povezovala s sporom med KP Kitajske in ostalimi komunističnimi partijami. Prvi so jo bili izrazili voditelji KP Francije, vsekakor ob soglasnosti KP SZ in vrste drugih partij. Te so takrat smatrale, da je treba na frakcionaško dejavnost kitajskih voditeljev odgovoriti s strnitvijo lastnih vrst in z organizirano skupno protiakcijo.

Toda stvar se je zataknila, ker so nekatere partije menile, da bi skupna protiakcija utegnila prej pomeniti korak nazaj kot naprej, da bi utegnila še poslabšati spopad s Kitajsko ter «uzakoniti» razcep itd. Druge pa so se nič manj bale morebitnega novega kompromisa s kitajskim vodstvom in njegovimi domatskimi koncepcijami.

Interne diskusije in posvetovanja so trajale več kot leto dni in, čeprav odziv ni bil zadovoljiv, je bila na pobudo KP SZ sklicana tako imenovana redakcijska komisija, tudi to pot v isti sestavi kot takrat, ko je delala na pripravah za posvetovanje 81. partij l. 1960. Najprej je bil sestanek napovedan za 15. decembra leta 1964, zatem pa odložen na 1. marec l. 1965, ko je prišlo do posvetovanja med 19. partijami.

Vendar do širokega mednarodnega posvetovanja ni prišlo. Načelno se je sicer govorilo o potrebi sklicanja nove svetovne konference komunističnih partij, toda brez omenjanja kakršnih si bodi posameznosti v zvezi z njenim sklicanjem in ob poudarku, da jo je treba prej zelo skrbno pripraviti. To pa je praktično pomenilo odlaganje.

Do nagle spremembe je prišlo, in to v slabem smislu, l. 1966, ko so na Kitajskem nastopili znani burni dogodki, «kulturna revolucija», znatno poslabšanje kitajsko-sovjetskih odnosov ter občutno poslabšanje mednarodnega položaja kitajskega vodstva. Zatem so, zlasti v teku l. 1967, sledile intenzivne politične in praktične priprave v tej smeri.

Istočasno je bilo z več strani in na osnovi najbolj avtoritativnih izjav — obenem z ostro obsodbo kitajske politike in prakse — nakazano, kako da posvetovanje ne bi smelo biti naperjeno proti nobeni partiji, da ni govora o kakem «anatemiziranju» ali «ekskomuniciranju» KP Kitajske, marveč o vzpostavitvi in krepitvi enotnosti komunističnega gibanja, ker je obstoječa razcepljenost samo v prid agresivnim silam imperializma.

Gotovo je, da je ni partije, ki bi načelno bila proti večstranskim srečanjem ter stikom ali proti svetovnemu posvetovanju kot eni od oblik sodelovanja, izmenjave mnenj in izkušenj med komunističnimi in delavskimi partijami. Seveda pa ne gre samo za obliko, temveč predvsem za vsebino.

Stvar je namreč v tem, s čim bi se tako širok sestanek partij — z različnimi interesi in razumljivo, neenakimi pogledi glede na posamezna vprašanja — konkretno ukvarjal in kakšne cilje bi imel doseči. Prav v tem pogledu so še od začetka obstajale razlike.

K temu je vsekakor prispevala še okoliščina, da glavni zagovorniki te ideje niso nastopili z neko bolj izdelano platformo in vsebinsko bolj izpolnjeno argumentacijo v prid posvetovanja. Vsesplošna prepričevanja o njegovi koristnosti, o zrelosti pogojev, o tem, da se je večina opredelila «za», očitno ne zadostujejo.

Ob vseh popravkih nekaterih prejšnjih stališč, je še vedno opaziti znatno nasprotujoča si tolmačenja samega cilja konference, in to ne samo, ko je govora o Kitajski. Vtem ko namreč nekateri poudarjajo nujnost iskanja novih poti k enotnosti, ob polni avtonomiji in svobodi akcije posameznih partij ter ob upoštevanju medsebojnih razlik, pa predstavniki nekaterih drugih partij še naprej poudarjajo, kako bi se na novem posvetovanju imela izdelati ter sprejeti neka «generalna linija» gibanja v celoti in na tej osnovi omogočiti «koordiniranje» in «enotnost akcije» vseh partij, kar bi nedvomno, v pogledu stvarne enotnosti, pomenilo nepremičnost, če ne celo korak nazaj.

Spričo tega je pri delu partij opaziti precejšnje pomisleke v zvezi s samo pobudo, pri čemer se ti ne nanašajo samo na to, ali sodelovati ali ne (kar samo po sebi ni bistveno), marveč kako nasploh gledati tudi na pobudo samo. Gre za vprašanja, ki so izraz današnjega stanja odnosov v mednarodnem delavskem gibanju, objektivnega povečanja njegovih sil in akutne potrebe, da se njegovi problemi rešujejo na novih osnovah, ne pa z vračanjem k monocentrističnim oblikam iz preteklosti.

Zaradi tega bo uspeh ali neuspeh bodočega posvetovalnega sestanka v Budimpešti, kot tudi morebitnega kasnejšega posvetovanja, odvisen predvsem od tega, kako se bodo njegovi udeleženci ter organizatorji uspeli postaviti po robu prav takšnim in podobnim tendencam v odkriti diskusiji in na podlagi povsem svobodno izraženih prepričanj in samostojnih opredelitev, kot tudi priznanja in spoštovanja medsebojnih razlik, prispevati k spoznaji ter praktični rešitvi skupnih interesov.

Pred leti je prišlo v Maroku do strahotne nesreče: skupina brezvestnih špekulantov je dala v promet večjo količino mineralnega olja za jedilno olje. Posledice so bile strašne: deset tisoč ljudi je bolj ali manj ohromelo. Na sliki ena izmed teh žrtev.

PLEMENSKO RAZLOČEVANJE V ZDA

Ameriški črnec postaja vedno bolj siromašen

WASHINGTON, januarja. — Tudi zelo znani in na splošno upoštevani ameriški pa tudi tuji komentatorji so ob raznih «plemenskih izgredih» v ZDA dolgo pripisovali to izključno plemenskemu razločevanju, to se pravi dejstvu, da ameriški belopolti rasisti odklanjajo vsakršen stik s temnopoltim državljanom v lokalu, hotelu, javnem prevoznem sredstvu, šoli in celo v cerkvi, ki da je namenjena belopoltemu človeku in da naj si temnopolti državljan išče prostor v lokalu, hotelu itd., ki je določen le njemu. Vse se je torej omejilo le na to vsekakor sramotno, vendar pa bolj ali manj «formalno plat» plemenske diskriminacije in nihče se ni hotel poglobiti v nekatere druge vidike plemenskega razločevanja, ki so imeli za posledico tudi ekonomsko in socialno zapostavljanje črnskega človeka, ki se je pred nekaj leti končno naveličal biti drugorazredni državljan in se lotil veliko ostrejše borbe, ki je zajela že velik obseg in ki priteguje v svoje vrste vedno več tudi belopoltih, vsekakor naprednejših ameriških ljudi.

Da so posledice plemenske diskriminacije še vse hujše kot je že omenjeno sramotno razločevanje glede vstopa v razne javne lokale in ustanove, nam povedo nekateri podatki, ki jih je pred dnevi objavil ameriški zvezni urad za statistiko v Washingtonu na osnovi uradnih podatkov in ankete. Iz objavljenih podatkov bomo navedli le nekaj najbolj značilnih: leta 1960 je tipična belopolta družina v ZDA imela letnih dohodkov v znesku 5.893 dolarjev. V istem letu je tipična temnopolta ameriška družina prišla le do 3.047 dolarjev, tako da je razlika med belopoltim in temnopoltim Američanom znašala v dohodkih kar 52 odst.

To je bilo v dobi predsednika Kennedyja. Kakor je znano, je John Kennedy začel kampanjo za enakopravnost črncev in si s tem nakopal velikansko sovraštvo belopoltih rasistov. Kljub vsemu odporu teh mu je uspelo izsiliti nekaj zakonov, ki bi bili mogli utreti pot počasnemu vendar dokončnemu reševanju tega vprašanja vsaj z zakonopravne plati. Zato bi bili pričakovali, da bo v letu, ki je pravkar minilo, razlika med dohodki temnopoltega in belopoltega ameriškega drzavljana vsaj nekaj manjša kot pred leti Dejansko pa je danes, kar se tega tiče, še slabše kot tedaj. Tipična belopolta ameriška družina je imela v pravkar minulem letu povprečnega dohodka 7.722 dolarjev, to se pravi skoraj za 2000 dolarjev več kot pred sedmimi leti. Na tipično temnopolto družino pa je lani prišlo 4.628 dolarjev, to se pravi za okoli 1600 dolarjev več kot pred sedmimi leti. Kakor vidimo, se je povprečni dohodek temnopoltega državljana dvignil, toda razlika med njegovimi dohodki in dohodki belopoltega državljana se je povečala na 59 odst. in je torej za 7 odst. večja kot pred sedmimi leti.

Ta razlika pride še bolj do izraza, če vemo, da živi v mestnih konglomeratih več črncev kot belcev. Življenje v mestih pa poviša življenjske stroške, in to kljub temu, da živijo temnopolti Američani v glavnem v predmestjih in po črnskih predelih, reki bi lahko že nekakšnih getih. Iz tega sledi, da na račun povišanih stroškov tistih 4.628 dolarjev se manj zaleže.

Nadaljnji še bolj drastičen primer plemenske diskriminacije: statistika pravi, da je v Ameriki 3,9 odst. dela zmožnih belopoltih ljudi brez dela. Statistika je vzela v poštev le povsem brezposelne Američane, kajti odstotek bi bil precej višji, če bi vzel v poštev tudi delno zaposlene ljudi. Toda če je belopoltih Američanov brez službe 3,9 odst., je temnopoltih dela zmožnih državljanov brez dela kar 7 odst. Poleg tega je ustrezno višji tudi odstotek temnopoltih državljanov, ki so le delno zaposleni.

Značilno pa je pri tem še naslednje: vtem ko je med belopoltimi državljani, ki so brez zaposlitve, razmeroma malo mladine, je veliko temnopoltih mladeničev in deklet, ki ne najdejo niti prve zaposlitve. Ta večja brezposelnost temnopoltih mladih ljudi pride še bolj do izraza, če upoštevamo, da vojaške oblasti pokličejo pod orožje sorazmerno več temnopoltih državljanov kot belopoltih. Statistika o padlih v Vietnamu o tem zelo zgovorno dokazuje, saj je relativni odstotek temnopoltih žrtev vietnamske vojne sorazmerno zelo visok v primerjavi z belopoltimi žrtvami.

Pa še nekaj podatkov: do pred nekaj leti se je govorilo, da je temnopoltih Američanov 10 odst. vsega prebivalstva ZDA. V glavnem so dolgo vztrajali na tem, da je temnopoltih Američanov 18 milijonov. Zadnji statistični podatki pa dokazujejo, da se temnopolti Američani bolj naglo množijo kot belopolti, saj so pred nedavnim ZDA štele 200 milijonov prebivalcev, podatki osrednjega statističnega urada pa pravijo, da je temnopoltih državljanov že nad 21 milijonov in pol.

Kadar koli smo v zadnjih časih pisali o plemenskih izgredih v ZDA, smo beležili, da se je v vodstvih raznih organizacij nekaj spremenilo. Namesto nenasilnih nastopov tistih organizacij za plemensko enakopravnost, ki jih vodi Nobelov nagrajenec dr. Martin Luther King, so se začeli vrstiti nastopi črncev in njihovih belopoltih zaveznikov, ki so proti mirni poti Martina Luthra Kinga. In če je bilo teh v začetku malo, se ameriški temnopolti ljudje v zadnjih letih vedno bolj opredeljujejo za ostrejšo tudi nasilno borbo proti belopoltim rasistom. Danes računajo, tako pravi statistika, da je za nenasilno uveljavitev enakopravnosti 51 odst. črncev, za brezkompromisno torej tudi nasilno uveljavitev pa kar 49 odst.

Za konec še en značilen podatek: kar 50 odst. mladih črncev je proti temu, da bi kot vojaki sodelovali v vietnamski vojni. Res je, da je v ZDA vedno več mladih ljudi, ki se upirajo mobilizaciji za vojno proti enotam vietnamske osvobodilne fronte, toda med belopoltimi mladeniči je odstotek razmeroma nizek, veliko nižji kot med temnopoltimi.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Domiselni res niste prav posebno, a kljub temu boste danes prodrli z neko idejo. V čustvenem pogledu je priporočljiva večja stvarnost.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Skušajte biti bolj obveščeni o vsem, kar se dogaja okrog vas.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Utrjujte še naprej zavezništvo, od katerega imate velike koristi. Vsaj enkrat dnevno pomislite na to, kaj je vaš življenjski smoter.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Iskren in zanesljiv prijatelj velja več kot kup denarja. Nekdo se vam bo izneveril.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Z neodločnostjo boste vprašanje, ki ga rešujete, še bolj zapletli. V ljubezni vam poguma ne manjka, pač pa takta.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) Dobro trgovinsko poslovanje zahteva solidne partnerske odnose. Namenoma ignorirajte nekoga, ki preveč čveka.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Le navidezno se umaknite pred svojim tekmecem, v resnici pa se pripravite za napad. Deležni boste neponovljivega umetniškega doživetja.

ŠKORPIJON (od 23.1. do 21.11.) Danes ne boste imeli kdove kakšne sreče v poslih. Povežite se bolj s svojimi sosedi.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Prestrogo ravnate s svojimi sodelavci. Preveč ste neučakani v ljubezenskih odnosih.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Prejeli boste priznanje, ki vas bo navdušilo. Sreča dveh src je odvisna od ene same vaše dobre besede.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne mislite, da vas v tujini čaka boljša sreča. Še kar naprej pridno zalivajte svoj ljubezenski vrtiček.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zaključili boste kupčijo, ki vam bo prinesla ogromno korist. Ne odgovarjajte na tendenciozna vprašanja.

OB PONOVNEM POSKUSU V CAPETOWNU

Štiri vrste presaditev in še nerešeni problemi

Z borbo proti zavračanju «tujka» spravimo v nevarnost odpornost organizma proti infekcijam - Razmeroma redki dosedanji uspehi

Dr. Barnard, ki je pred nedavnim zaslovel s svojo «senzacionalno» presaditvijo srca z enega človeka na drugega, točneje z mrliča na hudo bolnega pacienta, se je lotil nove operacije. V zadnjih časih se sploh pogosto omenjajo presajanja, pa čeprav presajanja drugih organov in ne srca. Kaže torej, da so presajanja aktualna. Zato bomo danes objavili mnenje strokovnjaka, jugoslovanskega kirurga prof. dr. Iva Popovića, ki obravnava ta problem na eni strani s tehnične, na drugi pa tudi z etične plati. Oglejmo si, kaj jug. strokovnjak o tem pravi:

«Minilo je trideset let od prvega poskusa presaditve ledvic do «senzacionalne» presaditve človeškega srca v Capetownu, ki ga je izvedel prof. dr. Barnard.

Na tem zelo zapletenem problemu so v teh 30 letih delali na eni strani genetiki, imunobiologi, kemiki, matematiki, z druge strani pa internisti, kirurgi, fiziologi. S tem svojim delom so ti ljudje odpirali novo dobo v zdravstvu in kirurgiji.

Od številnih poskusnih del na živalih — pri reševanju problemov kirurške tehnike, zelo zapletenih fizioloških procesov, imunobioloških reakcij in uporabi novih kemičnih sestavin, zdravil in žarčenj, da bi se preprečilo odklanjanje tujka, t.j. presajenega organa — se je prešlo na presajanje tkiva in organov pri ljudeh.

Vzporedno s tem sodobna tehnika in zdravstvo se uporno trudita, izdelati umetne organe, ki bi delovali izven telesa. Takšni umetni organi so na primer srce, ledvice, pljuča, jetra. Ti umetni organi bi morali prevzeti funkcije presajenih organov, v kritični fazi prilagajanja ali morebitnega odklanjanja s strani pacienta v prvih pooperativnih dneh in tednih.

Z druge strani pa se strokovnjaki trudijo, da bi napravili umetno srce, ki bi dokončno nadomestilo obolelo srce. Znano je, da imamo danes celo vrsto tehničnih naprav in materialov, ki zamenjujejo sklepe, kosti itd.

Vsi ti umetni deli nimajo nič skupnega s presajanjem tkiva in organov, pač pa so le nadomestilo posameznih delov poškodovanih tkiv ali pa so stimulatorji določenih funkcij nekih organov.

Danes imamo v glavnem štiri vrste transplantacij ali presaditev: Prva vrsta je tako imenovana *avtotransplantacija*, to je presaditev posameznih delov kože ali kosti z enega na drugi del telesa vendar vedno istega človeka. Dajalec je torej ista osebnost kot tisti, ki sprejme. V tem primeru ni nikakršnih imunobioloških reakcij in zato nimamo opravka s pojavom odklanjanja presajenega tkiva. Druga vrsta transplantacije je *izotransplantacija*, t. j. presaditev, ko med tistim, ki del sebe da in tistim, ki tujek sprejme, ni nobenega pojava, ki bi označeval odklanjanje presajenega tkiva odnosno organa. Take primere zabeležimo le v primerih enojajčnih dvojčkov. Tretja vrsta je tako imenovana *homotransplantacija*, ko se presaja tkivo ali organ med pripadniki iste vrste, to se pravi s človeka na človeka, opice na opico itd. Četrta vrsta pa je tako imenovana *heterotransplantacija* t. j. presajanje organa ali kože z ene vrste živega bitja na drugo. Tako se na primer presajajo organi z opice na človeka ali z ene živali na drugo.

Nujno je, da je homotransplantacija, ki je najpogostejša, izvedena s kirurške plati — popolno, prav tako je neobhodno potrebno, da se uporabljajo danes že učinkovita sredstva, ki preprečujejo odklanjanje presajenega organa, da bi torej presajeni organ ohranil normalno vlogo za daljše obdobje. Današnja sredstva za pobijanje imunobiološke reakcije v smislu odklanjanja prisajenega organa so razni citostatiki, skupno z velikimi dozami kortizona in večjimi ali manjšimi dozami žarčenja. Toda ta sredstva niso kar tako, ker morejo resno poškodovati jetra, kostni mozeg in druge organe in uničiti obrambne sposobnosti organizma proti infekcijam.

Eden od najbolj delikatnih problemov za presajanje organa je — kako priti do tega organa. Tam, kjer gre za ledvice, ali kaj podobnega, se rešitev najde pri odvzemu enega od teh organov pri starših ali bratih prizadetega pacienta. S tem se dobijo najboljši rezultati, ker gre tudi za genetično sorodstvo in je imunobiološka reakcija v teh primerih blažja. Parni organ se more vzeti tudi od človeka, ki ni v nikakršnem krvnem sorodstvu s pacientom, vendar mora imeti isto krvno skupino in podskupino ter mora biti testiran na lavkocitarni reakciji. Pri teh primerih pa so uspehi vendarle slabši kot v primeru «izmenjave organa» med sosodniki.

Drugi način je jemanje potrebnega organa z mrtvega človeka. Tu pa se postavlja vprašanje — časa. Posamezni organi v normalnih razmerah, izgubijo svojo vitalnost že 30 ali 40 minut po smrti. Da bi mogli to življenjsko sposobnost ohraniti bolj dolgo, je treba tem organom dodajati krvi ali druge ustrezne tekočine (enostavno jih ožemamo v krvi in v ustreznih tekočinah) in jih hraniti pri temperaturi od 10 do 15 stopinj Celzija ali še niže. Vitalnost in sposobnost za presaditev se tako more ohraniti za 24 ur. Pri živalih s hladno krvjo se more srce ohladiti tudi izpod ničle in nato ponovno oživiti. Pri toplokrvnih živih bitjih, torej tudi pri človeku, pa se srce ne sme ohladiti izpod 4 stopinj Celzija.

Iz tega izhaja drugi prav nič manj delikaten problem: kdaj je možno in kdaj dovoljeno vzeti organ od mrtvega človeka za presaditev?

Potrebno je namreč precizno, gotovo in neizpodbitno oceniti, ali je neka oseba zares mrtva, to se pravi, da je treba ugotoviti, da ni več nikakršne možnosti, da bi mogel ta človek ponovno oživeti. Človek je zares mrtev šele tedaj, ko mu prenehajo delovati srce, pljuča in možgani. To je možno dokazati le s pomočjo elektrokardiograma, elektroencefalograma ter z določenimi znaki, da se je dihanje prenehalo.

Da bi se presadil organ z mrtvega človeka na pacienta, je nujno potrebno tudi dobiti pristanek najbližjih sorodnikov darovalca, ali pristanek samega darovalca pred njegovo smrtjo.

Naslednji problem je etični problem in izhaja iz medicinske negotovosti. Mnoga imunološka vprašanja so še v marsičem nezadostno poznana, mnoga so še povsem nerešena. Če presaditev ne uspe, je logično, da pride do smrti.

Do danes so največ transplantacij napravili na jetrih (okoli 800 primerov). Na žalost je le 8 odst. pacientov preživelo od 6 do 12, 5 odst. pa od 12 do 24 mesecev. Nad dve leti je živel le en odst. pacientov, če izvzamemo transplantacije ledvic pri enojajčnih dvojčkih, kjer je od 36 takšnih primerov 24 živelo več let.

Iz navedenega vidimo, da zadeva transplantacije ni tako enostavna. Dosedanja praksa je dokazala, da s pomočjo citostatikov, velikih doz kortizona in žarčenj medicina še ni v stanju, da odkloni zgodnje ali tudi poznejše imunobiološke reakcije, to je odklanjanje presajenega organa.

Rezultati «desne» vožnje

STOCKHOLM, 2. — Po izjavah, ki jih je dal vodja državne službe za promet Lars Skjoeld, je prehod z «leve» na «desno» vožnjo, ki so ga uvedli v začetku septembra lani, prihranil že v teh nekaj mesecih do novega leta okoli 150 človeških življenj.

Lars Skjoeld je podrobneje povedal, da je po računih, ki so jih napravili doslej avtomobilski promet na Švedskem v lanskem letu zahteval najmanj 150 do 200 manj žrtev v primerjavi z letom 1966, ko so našteli na švedskih cestah kar 1150 mrtvih.

Z uvedbo desne vožnje 3. septembra lani, so se morali švedski avtomobilisti podvreči zelo strogim omejitvam glede brzine. Podatki, ki se nanašajo izključno na december — najbolj žalosten mesec v letu, kar zadeva prometne nesreče — kažejo izredno veliko zmanjšanje žrtev prometnih incidentov. V decembru leta 1966 so imeli na švedskih cestah 121 mrtvih, v minulem decembru pa le 84.

Letošnje knjige Mohorjeve družbe

Mohorjeva družba že sto in še več let opravlja med slovenskim ljudstvom pomebno kulturno poslanstvo s tem, ko izdaja knjige, namenjene najširšemu krogu bralcev. Zadnja leta založba izdaja tudi knjige, ki imajo še poseben kulturni pomen, saj je poleg vsakoletne knjižne zbirke izdalo zbrano delo Ksaverja Meška, kasneje pa zbrano delo Frana Saleškega Finžgarja. Zdaj pa izdaja zbrano delo Frana Detele ter izbrano delo Ivana Preglja. Vsekakor so knjige vsakoletne knjižne zbirke med najbolj množičnimi na slovenskem knjižnem trgu.

Knjižni program Mohorjeve družbe je že tradicionalen. Založba izdaja vsako leto koledar, po eno ali dve leposlovni deli ter kako poljudnoznanstveno delo ali pa kak priročnik. Tudi letošnja knjižna zbirka, ki jo je Mohorjeva družba pravkar dala na knjižni trg, ima te značilnosti. Knjige zbirke, ki so namenjene za prihodnje leto 1968, obsegajo tradicionalni koledar, eno literarno delo, eno poljudno medicinsko knjigo ter eno religiozno delo.

Koledar Mohorjeve družbe za leto 1968, ki ga je uredil uredniški odbor pod vodstvom Stanka Cajnkarja in Jožeta Dolenca, je sestavljen v duhu tradicionalnih koledarjev, na katere je naše ljudstvo, zlasti podeželsko, navajeno. Tako obsega najprej nekaj pratikarskih podatkov, nato politični uvodnik o pomenu obletnice oktobrske revolucije, nakar sledi gospodarski sestanek o programu gospodarskega razvoja Slovenije do leta 1970. Sledi nekaj sestankov o zdravstvenem zavarovanju kmetov, o volitvah, o krajevnih skupnostih, pa sestanek o zunanjepolitičnem položaju. Med vrsto nadaljnjih zanimivih člankov sodita dva sestavka o stoletnici slovenskega gledališča in o stoletnici narodnoobrambnih taborov. Poleg dveh etnografskih sestavkov, od katerih bo koristen zlasti sestavek o čebelarstvu, je na koncu še pregled dogodkov doma in po svetu v letu 1967. Koledar je dovolj zanimiv in tudi poučen, lepo pa ga je opremil Stane Kregar.

Leposlovna knjiga je Jurčičev Deseti brat, prvi slovenski roman. To pot ga je založba izdala v ponatisu z ilustracijami Ivana Vavpotiča in v taki obliki, kot je izšel pri Mohorjevi družbi leta 1912. O knjigi sami ne bi govorili, ker jo večina bralcev pozna. Tistim, ki šele vstopajo v svet knjige, pa je Jože Gregorič pod naslovom Ob stoletnici Jurčičevega Desetega brata namenil spremno besedo, v kateri je označil pomen tega dela za slovensko književnost. Deseti brat bo v tej izdaji gotovo imel tudi svoj bibliofilski pomen.

Tretja knjiga je poljudnoznanstvena in nosi naslov Naše življenje. Napisala sta jo dva strokovnjaka, primarij, zdravnik in znan medicinski pisatelj Eman Pertl iz Maribora ter prof. Miša Krašovic-Pertlova. V knjigi govorita avtorja o biološkem nastanku življenja in o duhovnih odnosih med ljudmi, pa tudi o spolnosti in spolnem življenju. Pisca poudarjata velik pomen družinske vzgoje, splošno treznost in premišljenost v odnosih med zakonci, pa tudi nujnost pravočasne in pravilne spolne vzgoje. Zato bo ta knjiga mocno dobrodošla za prosvetitev širokega kroga naših ljudi.

Zadnja knjiga letošnje zbirke Mohorjeve družbe je knjiga z naslovom Pokoncilski katoliški etos. Napisal jo je Vladimir Truhlar. Knjiga obravnava probleme v zvezi s koncilom in spremembe, ki so jih koncil ter njega reforme vnesle v življenje in delovanje rimokatoliške cerkve.

Rezultati italijanske kinematografije

RIM, 2. — *Predsednik ANICA odv. E. Monaco je podal poročilo o italijanski kinematografiji v komaj minulem letu. Po njegovih izjavah je bilo leto 1967 za italijansko kinematografijo plodno, rekli bi lahko tudi bogato. Sicer ni navedel podrobnejših podatkov o filmih, ki so bili v Italiji izdelani izključno z domačimi sredstvi ali v koprodukciji, pač pa je rekel, da se je število delovnih dni filmskih tehnikov in drugih strokovnih delovnih sil kot tudi obseg investicij v filmsko proizvodnjo v tem letu povečalo za 20 odst. v primerjavi z letom 1966. Če upoštevamo, da je filmska industrija v preteklih letih beležila v povprečju 10-odst. letno večanje, pomeni, da je bilo lansko leto bolj plodno kot ostala leta.*

Ta uspeh je po mnenju odvetnika Eitela Monaca še toliko pomembnejši, če se vzame v poštev dejstvo, da so se morali tudi italijanski filmski producenti spopirjemati s težavami, na kakršne naletava filmska industrija povsod po svetu, saj je znano, da se je marsikje letno povprečje filmske proizvodnje skrčilo za 30, ponekod celo za 50 odst.

Iz poročila predsednika ANICA za leto 1967 zvemo, da je italijanski film kril nad 50 odst. programov vseh italijanskih kinematografov, to se pravi, da se je v Italiji predvajalo nad 50 odst. izključno italijanskih filmov. Ta odstotek je tem višji, če se vzamejo v poštev tudi predvajanja filmov, ki so jih izdelala italijanska filmska podjetja v kooperaciji s tujimi filmskimi podjetji.

Kar zadeva mednarodno uveljavitev italijanske filmske industrije odv. Monaco rekel, da je italijanska kinematografija ustvarila «gosto mrežo prijateljskih sporazumov z vsemi tistimi, ki so na Vzhodu in Zahodu želeli sodelovati z italijansko kinematografijo». V tem primeru italijanska kinematografija «ni gledala izključno na ekonomsko plat» teh kooperacij. Kar zadeva italijansko sodelovanje z vzhodnoevropskimi državami, je povedal Eitel Monaco, je italijanska kinematografija preko svoje osrednje strokovne organizacije zahtevala od vlade, naj sklene uradne sporazume za koprodukcijo. Prav tako so pozitivni rezultati v sodelovanju italijanske kinematografije z močno ameriško kinematografijo, pa tudi z mrežo ameriških televizijskih družb in postaj.

Kakor vidimo, se je predsednik ANICA omejil izključno na finančno in tehnično plat italijanske kinematografije in ni niti z besedico omenil tudi druge plati te dejavnosti, to se pravi umetniške plati, ki je za kinematografijo prav gotovo bistvena Toda pustimo to za kako drugo priložnost.

Tudi angleska kinematografija je v letu 1967 zabeležila lepe rezultate in to tako, kar zadeva finančno in tehnično plat, kot tudi kar zadeva umetniško plat. Strokovnjaki sicer ob tem zatrjujejo, da je bilo lansko leto šele «leto utrditve in priprav za nove uspehe», vendar je treba že za samo lansko leto reči, da je britanska kinematografija zabeležila svoj velik uspeh, ko je začela snemati 144 filmov, od katerih jih je končala 68, kar se na Angleškem ni zgodilo še nikoli.

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 3. JANUARJA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba 11.40 Šopek slovenskih - 12.00 Trobentač Al Hirt - 12.10 Brali smo za vas - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba iz filmov in revij - 17.00 Ansambel «The Jets» - 17.20 Pravna posvetovalnica - 17.30 Ansambel L. Bonfaja - 17.40 «Mirna pota», povest F. S. Finžgarja - 18.00 Zborovske skladbe K. Pahorja - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Nove plošče resne glasbe - 19.10 Zdravniška posvetovalnica - 19.20 Razkuštrane pesmi - 20.00 Šport - 20.30 Simfonični koncert - v odmoru: Za vašo knjižno polico - 22.05 Solisti lahke glasbe - 22.45 Sentimentalne melodije.

Trst

12.05 Plošče 12.25 Tretja stran - 13.40 Cilea, Adriana Lecouvreur, 1. dejanje - 14.20 Literarna oddaja - 14.30 Orkester Safred - 14.45 Vivante in Tamaro, tržaška zgodovinarja.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.05 Zvočni trak - 10.05 Šola - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 Claudio Villa - 14.40 Ital. popevke - 16.00 Program za mladino - 17.11 Mladina in operna glasba - 17.40 Književnost in kultura - 18.15 Glasba za mladino - 19.15 Detektivka - 20.15 J. Benard: «Il signor Vernet» - 21.25 Orkester - 21.40 Simf. koncert

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Renzo Ricci in Eva Magni - 10.15 Jazz - 10.40 Glasba po željah - 11.44 Pesmi desetletja - 13.35 Armando Trovajoli - 14.05 Juke box - 15.00 Izbrani motivi - 15.15 Trio Casella - 16.05 Popoldanski spored - 19.00 Pisan glasbeni spored - 20.00 Jazzovski koncert - 20.50 Znanstvena oddaja - 21.10 Nove ameriške plošče.

III. program

10.00 Wagner, Donizetti, Gounod - 10.50 Štirje Schumannovi lovski spevi - 12.20 Clementijeve skladbe - 12.35 Simf. koncert: Mozart, Mahler in Brahms - 14.30 Marcello, Sonata opus 1 - 14.35 Sopranistka Galina Višnjevskaja - 15.50 Haydnova simf. - 16.10 Sodobni skladatelji - 17.20 Nemščina - 18.15 Gospodarska rubrika - 18.30 Lahka glasba 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Casellove klavirske skladbe - 21.00 Druga plat glasbe - 22.30 Ob 100-letnici rojstva Pirandella.

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Pisan svet pravljic - 9.10 Slovenski pevci - 9.45 Glasbena pravljica - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Narodne in domače - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Komorni orkester iz Aten - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Iz operetnega sveta - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Igramo za razvedrilo - 15.45 E. Caldwell: Iz avtobiografije - 16.00 Vsak dan za vas 17.05 Mladina sebi in vam - 18.00 Aktualnosti - 18.15 J. Brahms: Fantazijske skladbe - 18.40 Naš razgovor - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 F. Martin: «Čarobni napoj» - 22.10 Za ljubitelje jazza - 23.05 J. Borowski: Pesmi

Ital. televizija

17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 TV razprave - 19.15 Poljudna znanost: planet Zemlja - 19.45 Športni dnevnik in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Portret mesta: Modena - 22.00 Športna sreda - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

18.00 Giradoux - Fabbri: «La guerra di Troia non si farà» - 21.00 Dnevnik - 21.15 Film: «La rosa di Washington» - 22.45 Il mugello di Giotto.

Jug. televizija

17.20, 20.00 in 22.55 Poročila - 17.05 Madžarski TV pregled - 17.15 Test z glasbo 17.25 Serijska lutkovna igra - 17.45 Kje je, kaj je - 18.00 Obzornik - 18.20 Združenje radovednežev 19.05 Na črnih meridianih - 19.45 Prospekt - 20.35 G. Verdi: Rigoletto.

Goriško-beneški dnevnik

Chientaroli in Romani pri predsedniku Moru

Predsednik vlade Moro je včeraj sprejel predsednika goriške pokrajinske uprave dr. Chientarolija in tržiškega župana Romanija v Bellamontu v Tridentski pokrajini, kjer se mudi na oddihu. V razgovoru sta mu goriška predstavnika predočila nekatere važne probleme goriške pokrajine in Tržiča. Predsednik vlade je poslušal njuno poročilo ter obljubil, da se bo zanimal za ugodno rešitev najbolj aktualnih problemov.

Kako je z učno knjigo za 4. razred osnovne šole?

Božične in novoletne počitnice za šolah gredo h kraju in s prihodnjim tednom se bo zopet začel reden pouk na vseh šolah. Čeprav se bo s tem začelo že drugo trimesečje, pa na nekaterih šolah še vedno ne morejo začeti pravega rednega pouka, ker nimajo na razpolago potrebnih šolskih knjig.

To velja zlasti za četrti razred slovenskih osnovnih šol, kjer še vedno čakajo na slovensko čitanko, ki je v tisku pri nekem tiskarskem podjetju v Gorici. Zato bi bilo prav, če bi pristojna šolska oblast posredovala, da bi pripravili to knjigo vsaj za začetek prihodnjega tedna, da bi lahko z njo učenci začeli drugo trimesečje ter svoje redno učenje.

Popravek imena na matičnem uradu

Zadnji tedenski seznam goriškega matičnega urada navaja med umrlimi tudi Marijo Ložar vd. Rustič, staro 65-let. V resnici gre za Marijo Ložar vd. Rustja, po rodu iz Vrtovina, ki je dne 27. decembra lani umrla v goriški bolnišnici, kjer je bila dolgo let na zdravljenju. V mrtvašnici je njeno truplo ležalo poleg trupla goriškega trgovca Josipa Rustje, s katerim sta bila svaka.

Kino

Gorica

VERDI. 17.15—22: «I padre di famiglia», N. Manfredi in L. Caron. Kinemaskopski film v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 17.15-22: «Un uomo per tutte le stagioni», Wendy Hiller in Leo Mc Kern, angleški barvni film, ki je prejel šest Oskarjev in druge nagrade.

MODERNISSIMO. 17-22: «Vietnam, guerra senza fronte». Italijanski dokumentarni film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

CENTRALE. 17—21.30: «Tom in Jerry v Top Cat». Barvna slikanica.

VITTORIA. 16.30: «Prima vittoria», J. Wayne in K. Douglas. Ameriški kinemaskopski film.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «Faccia a faccia», G. M. Volonté in Th. Millian. Kinemaskop v barvah.

EXCELSIOR. 16—22: «Agente spaziale K 1». Barvni film.

PRINCIPE. 17.30—22: «La signora Sprint», J. Christie in J. Robertson. Barvni film.

Ronke

RIO. Zaprto.

DEZURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna TAVASANI, Korzo Italija 10 — tel. 25-76.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna «CENTRALE» dr. Fitz in Enneri — Trg republike 23 — tel. 72341.

RONKE

Ves dan in ponoči je odprta lekarna «All'Angelo», dr. Olivetti, Ul. Roma 23, tel. 72393.

OBČINSKI SVET V SOVODNJAH

Skoro 9 milijonov lir bodo potrošili za ureditev in razširitev pokopališč

Dva in pol milijona lir za asfaltiranje ceste z Vrha proti Dolu - Razni drugi upravni ukrepi

Na zadnji seji občinskega sveta v Sovodnjah, o kateri smo nekaj že pisali, so svetovalci med drugim odobrili trošarinsko lestvico za 1968 in prodajo kosa občinskega zemljišča, Ladislavu Cotiču z Vrha. Zemljišče so odstopili po 200 lir za kv. meter. Prav tako so odobrili tudi prošnjo za podaljšanje roka za predložitev občinskega gradbenega načrta in zadevnega pravilnika, kot ju nalaga zakon št. 765 od 6. avgusta lani. Na seji so odobrili tudi spremembo nekaterih postavk v občinskem proračunu za leto 1967. Na ta način bodo pridobili potrebna sredstva za popravilo in asfaltiranje občinske ceste, ki pelje z Vrha do ceste Devetaki-Martinščina, ki jo je lani že asfaltirala pokrajinska uprava s prispevkom deželne uprave. Kobo to delo, za katerega predvidevajo dva in pol milijona stroškov, končano, bodo tudi na tej strani imeli Vrhovci dobro cestno zvezo proti Doberdobu ali Dolu in dalje proti Tržiču ali Trstu. Predvidevajo, da bodo z delom lahko začeli spomladi. Prav bi bilo, da bi zaključili tudi dela na cesti Rubije-Vrh, ki na svojem spodnjem koncu še ni končana, na zgornjem pa čaka na potrebno razširitev, za katero je občinska uprava že odkupila potrebno zemljišče.

Čeprav ni bilo na dnevnem redu, so občinski svetovalci na predlog župana obravnavali tudi zadevo ureditve pokopališč. Za pokopališče v Sovodnjah je v ta namen predvidenih 6.7 milijona lir z deželnim prispevkom. Dokupili bodo nekaj zemlje, da bodo pokopališče lahko razširili od zadaj in proti «Stradalti». Ob tej priliki so razpravljali tudi o zidnih grobnicah (loculi) in o eventualni njihovi gradnji. Končno pa so to zadevo odložili, ker za krajevne razmere še ni aktualna. Pogovorili so se tudi o popravilih pokopališč na Vrhu, v Gabrjah, Peči in Rupi, za katera je predviden strošek po 550 tisoč lir za vsako. S tem v zvezi je svetovalec z Vrha Marcello Devetak vprašal, kako namerava občinska uprava urediti pokopališče na Vrhu ter priporočal, naj bi odpravili sedanjo anarhijo pri razvrščanju novih grobov, kar neprijetno vpliva tudi na tuje obiskovalce pokopališča. Župan mu je zagotovil, da bodo tudi to zadevo uredili s pravilnikom za odkup grobov, ter bodo pri tem pazili na večjo disciplino in večji red pri novih in starih grobovih.

Davkoplačevalci v Tržiču z nad 3 milijone obdavčljivega dohodka

Tržiška občinska uprava bo samo s pobiranjem družinskega davka kasirala 101 milijon lir. Davkoplačevalcev je 6.805. Podatki izhajajo iz objave navadnega seznama davkoplačevalcev druge serije za leto 1967; davke bodo pobirali v tekočem letu; prvi obrok zapade 10 februarja.

Največ bo plačal industrijski direktor Giovanni Giurissa (na 4 milijone lir 235.000 lir davka), sledijo ing. Vittorio Battagliarini (342 tisoč lir) in ing. Picco (328.000 lir).

Nad tri milijone lir obdavčljive osnove za plačevanje družinskega davka imajo Epaminonda Argenta (218.000 lir davka), prof. Emo Bisnachi (258.000), špediter Armando Berto (246.000), Tazio Bonezzi (277 tisoč), trgovec Nicolò De Marchi (235.000), gostilna Carolina Feriletić (148.000), dr. Bernardo Franzin (237.000), industrijec Nino Gambi (218.000), trgovka Caterina Marincovich, vd. Giorgi (229.000), Nicolò Olivo (229.000), prof. Arrigo Polacco (277.000), gradbenik geometer Nazario Romani (222.000), notar dr. Nicolo Scampicchio (273 tisoč), zdravnik dr. Severino Stagni (277.000), ing. Fedele Tarchini (218.000), dr. Pietro Turchetto (224.000).

Dve avtomobilski nesreči s tremi ranjenci v Dolu

Včeraj zjutraj okrog 4. ure se je vračal 23-letni Natale Terčič, doma iz Gabrovice št. 57, s svojim avtom fiat 1100 skozi Dol proti domu. Z njim je bil v vozilu 21-letni Teodor Okretič iz Mavhinj št. 30. Na nekem ovinku pred Štivanom, je Terčič, po vsej verjetnosti zaradi trudnosti, izgubil kontrolo nad vozilom ter zavozil s ceste Pri tem sta bila oba potnika telesno poškodovana. Odpeljali so ju v tržiško bolnišnico, kjer so Terčiču ugotovili rano na obrazu in šok ter ga pridržali za 10 dni na zdravljenju. Okretič pa bo ostal v bolnišnici 20 dni zaradi rane na licu, nad levim očesom in pretresa možganov.

Z motocikla pa je okrog 5. ure zjutraj padel 26-letni Albert Legiša iz Cerovelj št. 40. V tržiški bolnišnici so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju zaradi rane na ustnici, udarca na prsnem košu ter poškodbe na udih in pretresa možganov.

Nesreča v parketarnici

V parketarnici Goriziana v Ulici Garzarolli je včeraj zjutraj padla deska na glavo 34-letnemu Villyju Lorenzonu s Tržaške ceste 96 v Gorici ter mu prerezala čelo. V bolnišnici so ponesrečencu obvezali rano in ga poslali domov.

Sebastijan Devetak z materjo

Kakor smo poročali v včerajšnji številki, je bil prvi otrok, ki se je rodil v letu 1968 v goriški porodnišnici Sebastijan Devetak. Sledila sta mu še dva dečka. Roditelja Sebastijana sta iz zavednih slovenskih družin z Vrha (mati je Emilija Juren, oče pa Renato Devetak) ter sta se pred kratkim preselila v Zdravščino. Na sliki sta sinček in srečna mamica.

Obnova pogajanj za pekovske uslužbence

Še vedno je nerešeno vprašanje obnove delovne pogodbe za pekovske uslužbence, ki v zadnjih 11 letih ni bila pravično urejena. Predstavniki treh sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL so dosegli, da bo jutri 4. t.m. pri ministrstvu za delo v Rimu ponoven sestanek med predstavniki delodajalcev in delavcev te kategorije, da bi proučili položaj in možnosti sporazuma za končno ureditev delovne pogodbe. S tem je bila izpolnjena ena točka akcijskega programa sindikatov v zadevi. Druga točka predvideva vsedržavno stavko kategorije pekov v sredini tega meseca, če bi ne prišlo do sporazuma med prizadetimi strankami.

Uničujte borovega prelca

Prišel je čas, ko je treba začeti uničevati gnezda borovega prelca, ki lahko povzroči zelo veliko škodo zlasti v borovih nasadih. Nekateri župani na Goriškem so že izdali odlok, ki nalaga lastnikom posameznih borovih dreves ali nasadov, da poskrbijo do 15. februarja za uničenje takih gnezd tega škodljivca. To delo je treba opraviti v zgodnjih jutranjih urah ter odrezati veje, na katerih je zapredek gnezda. Gnezda je treba potem sežgati in pri tem paziti, da se ne napravi škoda na drevju in da ne pride do gozdnega požara.

Poplava v stanovanju zaradi okvare pralnega stroja

Včeraj ob 19.35 so poklicali goriške gasilce v stanovanje Terese Iacobini v Ul. Ascoli št. 20, kjer je voda, ki je skozi strop pronicala iz zgornjega stanovanja, pokvarila vse pohištvo in povzročila okrog 300.000 lir škode.

Gospodinja v zgornjem nadstropju je pripravila pralni stroj. Ko je stroj začel prati, je odšla z doma, ker je bil stroj avtomatičen. Med pranjem pa se je pokvarila cev, ki služi za dotok vode. Tako je voda začela teči po vsem stanovanju in pronicati skozi strop v spodnje stanovanje Terese Iacobini, kjer tudi ni bilo nikogar doma. Ko se je Iacobini vrnila nekaj po 19. uri domov, je našla vse stanovanje poplavljeno.

PODALJŠANJE POČITNIC ZARADI ŠKRLATINKE

Vrtci ONAIRC v Gorici se bodo odprli 8. januarja

Epidemija gripe se letos še ni pojavila

Zdravje Goričanov je v tej zimi kar zadovoljivo. Doslej se ni pojavila še nobena oblika hudih grip, kakršne so pretekla leta spravljale v posteljo do 30 odstotkov ljudi. Občinski higienski urad je zabeležil nekaj sporadičnih primerov gripe (influence), ki so lažjega značaja ter niso epidemične. Zdravniki kljub temu priporočajo cepljenje kar, velja zlasti za priletne osebe, ki že bolehajo za kroničnimi boleznimi, da bi se jim ne pritaknila še gripa, ki bi lahko utegnila povzročiti hujše posledice.

Od začetka šolskega leta do danes so v Gorici zabeležili okoli 120 primerov škrlatinke, ki se je pojavila predvsem v otroških vrtcih in tudi v osnovnih šolah. Slovenska vrtca v Ul. Randaccio in Croce sta bila zdeseterjena, toliko otrok je obolelo. Bolezen se je najbolj razširila v italijanskem vrtcu na Senenem trgu, ki so ga tudi zaprli.

Občinski zdravnik dr. Gregorig je odločil, da se bodo otroški vrtci ONAIRC ponovno odprli šele 8. januarja in ne 3. kot je bilo prvotno določeno in kot se bo zgodilo v videmski pokrajini. Med sedanjimi počitnicami so razkužili vse prostore, otrokom pa so dali tablete idrotrikine. Bolezen se javlja z vročino, kašljem ter značilnimi rdečimi madeži. Lažje oblike škrlatinke pa povzročajo samo kašelj ter so marsikateri starši svoje otroke, ki so imeli škrlatinko, zdravili za lažjo obliko prehlada ali influence.

Danes v Sovodnjah pogreb Nuta Marinčevega

Včeraj zjutraj je v goriški civilni bolnišnici zatisnil svoje trudne oči Ivan Cotič iz Sovodenj, ki ga domačini bolje poznajo kot Nuta Marinčevega. Dočakal je lepo starost 84 let. Pogreb bo danes popoldne ob 15. izpred cerkve na domače pokopališče v Sovodnjah.

Pokojnik, ki zapušča ženo Poldo in tri hčere, je imel tudi sina Ivana, ki pa je padel pri partizanih. Po poklicu je bil kovač in svoj čas zaposlen v tržiških ladjedelnicah, zadnja leta pa je užival zasluženo pokoj. Bil je zaveden človek in čitatelj ter naročnik našega lista. Znanci in prijatelji izrekajo družini iskreno sožalje, ki se mu pridružuje tudi naše uredništvo.

Pretep zaradi poslovnih sporov

Zaradi poslovnih razlogov sta se včeraj fizično spoprijela reprezentant 46-letni Raffaele Nisco, rojen v Neaplju ter stanujoč v Zagraju, Ul. S. Michele 14 ter lastnik garaže pri mostu v Zagraju, neki Guido Gordon. V pretepu jo je skupil reprezentant, ki je prišel v goriško civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 8 dneh. Nisco ima rane po obrazu, zlomljeno spodnjo čeljust, udarce v trebuhu in šok.

Kratke iz tržiške bolnišnice

Avtomobilska vrata so stisnila prst 28-letnemu Giuseppu Crasnichu iz Tržiča, Ul. Marziale 36 ter mu odtrgale noht.

Na delu v Ansaldo — S. Giorgio se je spotaknil in padel 46-letni Bruno Canadiscek iz Ul. Cosulich št. 136 v Tržiču. Zaradi zloma noge so ga pridržali v bolnišnici.

Ponesrečil se je 25-letni Franco Vončina iz Ul. Ticitiana 29. Na delu pri podjetju ICCIF je dvignil velik kos pločevine ter si zvil hrbtenico. Pridržali so ga na zdravljenju v bolnišnici za 15 dni.

Razna obvestila

Danes zvečer predavanje v klubu «Simon Gregorčič» v Gorici. Fotoreporter Primorskega dnevnika Mario Magajna bo ob 20.30 uri govoril «O Londonu in njegovih zanimivostih». Predavanje bo poživil s številnimi barvnimi diapozitivi, ki jih je v tem mestu posnel ob svojem obisku.

šport šport šport

GORIŠKI NOGOMET — *II. in III. amater. kategorija*

Juventina in Sovodnje poraženi

Smola štandreških igralcev - Pristranski sodnik je izključil Tabaja - Sovodnje: dobra obramba, slab napad

Neugoden zavrtljaj — v nedeljo — za goriški enajsterici Juventine in Sovodenj. Obe moštvi sta namreč morali poraženi z igrišča. Poraz Sovodenj pa je tem bolj pekoč, kajti moštvo je nastopilo na lastnih tleh.

Fiumicello	**2**
Juventina	**0**

JUVENTINA: Marušič; Rosolen, Tabaj; Paškulin, Ferfolja, Rupil; Nanut, Milocco, Klaučič, Collini, Makuc.

FIUMICELLO: Smilovic, Gerion, Lubiana, Scarel, Sgubin, Sgubin II, Pozzetto, Vadori, Dreas, Iacumin, Marcovig.

STRELCA: v 25' Scarel; v 8' d. p. Vadori.

KOTJE: 9:5 za Fiumicello.

SODNIK: Fontanel iz Portogruara.

Že nekaj časa se Juventine drži smola. Stanje moštva po pretekli nedelji pa je bilo do sedaj najhujše, kajti zmanjkala sta oba stebra napada: Marson in Petejan, zaradi poškodb, kakor smo že poročali. Ne bi hoteli štandreške ekipe preveč braniti ali opravičevati poraza za 0:2 s Fiumicellom, toda razume se, da za ekipo, ki nima takih finančnih možnosti, da bi si priskrbela celotno moštvo rezerv, pomeni odsotnost dveh nenadomestljivih igralcev pravo katastrofo. Razen tega je bil teren v Fiumicellu zelo težak, ilovica je bila zmehčana in lepljiva ter je še vajene domačine do drugega polčasa izčrpala. Toliko večja ovira pa je bila za goste, ki so fizično lažji in vajeni boljših igrišč. A poškodbe igralcev in težavnost terena so stvari, ki se jim ni mogoče izogniti, neodpustljivo pa je, da se tem smolam pridruži še tako vedenje igralcev, da dajo sodniku povod in možnost za izključitev, kar je naredil Tabaj v 20' boljši igralec tekme. Takoj za njim je bil mogoče Paškulin, ki je iz leta v leto boljši, čeprav se po navadi forma niža, ko gre igralec čez trideseto. Vsi ostali od Juventine pa so precej nesmotrno tekali po igrišču. Videti je bilo, da jih je zmedla odsotnost Petejana in Marsona in poraz je neizogibno prišel. Čeprav da obramba vse od sebe, ne more rešiti izida tekme, če je lasten napad slab in če imajo nasprotniki svojega dvanajstega moža v sodniku. D. R.

S. Rocchese	**2**
Sovodnje	**1**

STRELCI: d.p., v 19' Marega (S), v 29' Eremondi (R), v 34' Furlan (R).

SOVODNJE: Ferfolja; Kuzmin, Pelegrin; Prinčič, B. Ferfolja (k), Černe; Marega, Dužman, Cijak, Šfiligoj in Petejan.

S. ROCCHESE: Biancuzzi; Conza, Franco; Madon, Spongia, Piacentini; Godina, Piscopo, Eremondi I., Furlan in Eremondi II.

KOTJE: 3:2 za Sovodnje. Sodnik Brumatti (Krmin).

NOTE: Zmerno in sončno vreme. Opomin za Konzo (R) in Petejana (S).

Čeprav igralci niso odgovorni za poraz, je ekipa po splošnem mnenju potrebna preureditve. Medtem ko je obramba še dokaj solidna, je napad — kljub vsem sijajnim akcijam — precej nestalen. Večkrat se namreč dogaja, da so igralci v nepravih položajih in zato netočni v strelih.

Nedeljska tekma je bila precej lepa in v p.p. smo videli s strani Sovodenjcev več bliskovitih akcij, ki so se — žal — izjalovile. Pobudniki teh akcij so bili Petejan - Šfiligoj - Černe - Cijak. Že po uvodnih minutah sta ekipi z lepimi akcijami prikazali tehnično veljavno igro. Gostje so stalno napadali; Sovodenjci sicer redkeje, toda bolj učinkovito. Vsekakor pa do gola ni prišlo in ekipi sta pri stanju 0:0 zaključili prvi polčas.

V d. p. sta se Petejan in Marega zamenjala na krilih. Marega, ki je na desnem krilu v p. p. razočaral, je nato na levem zadovoljil in je že v začetnih minutah povedel Sovodenjce. Veselje domačinov pa je le malo trajalo, kajti gostje so z Romanom Eremondijem (iz vidnega offsideja) izenačili. Sodnik ni razveljavil gola. In približno enak je bil tudi drugi gol S. Roccheseja. Nasprotno pa je bilo pred vrati gostov, vodnik je namreč prisodil offside Šfiligoju, ki ga ni bilo. Poslednje minute so bile za S. Rocchese vse bolj pekoče, vendar demoralizirani Sovodenjci niso imeli sreče in tekma jih je doprinesla po sodnikovi krivdi četrti poraz tega prvenstva.

K. B.

PRVENSTVO III. AMATERSKE NOGOMETNE KATEGORIJE

Točka za Zarjo s Tecnoferramento

ZARJA: Rauber; Bernetič, M. Križmančič; Metlika, V. Križmančič, S. Križmančič; Giordano, Pasqualis, Komar, Baldassin, Renčelj.

KOTJE 4:3 za Zarjo.

OPOMBE: Zelo blatno igrišče. Približno 150 gledalcev. Sodnik je v 39' izključil Baldassina. V 6' se je Vojko Križmančič poškodoval in ostal izven igrišča za 1'.

Vsakdo si je mislil, da bo Zarji tokrat težka predla, kajti Tecnoferramenta je solidno moštvo, v katerem nastopajo igralci, ki so prejšnja leta nastopali za vidnejša moštva. Kot da bi to ne zadostovalo, je Zarja igrala z nepopolno postavo; manjkali so namreč: srednji napadalec Scocco, Sancin ter S. Baldassin, ki je bil izključen za dve nedelji. Logično torej, da nihče si ni pričakoval pozitivnega izida. In tudi trener ni imel malo preglavic pri sestavi moštva. Pravi križ je bil pri sestavi napada. Odsotna sta bila namreč kar dva igralca (Sancin in Scocco).

Kljub temu pa moramo omeniti, da je celotna ekipa požrtvovalno in športno zaigrala. Vsak igralec je namreč dal vse iz sebe. In hvale vredna je bila tudi številna udeležba bazoviških navijačev, ki so tako pokazali, da s ponosom in ljubeznijo gledajo na to moštvo, ki prvič nastopa na tem zahtevnem prvenstvu.

KRONIKA

Uvodne poteze so bile za Tecnoferramento, ki je takoj pritisnila na Babudrova vrata in ni še preteklo 10', ko je leva zveza povedla v vodstvo — 1:0 za Tecno. Ta nepričakovan zadetek je zbudil bazoviške igralce, ki so se kot prerojeni zagrizeno vrgli pod nasprotnikova vrata in v 30' je vendar prišel tako zaželeni zadetek. Kazenski strel za Zarjo: Pasqualis je točno streljal do Baldassina, ki je z glavo usmeril žogo v mrežo. V 35' je Komar za las zgrešil drugi zadetek.

V 39' je sodnik izključil Baldassina in mislimo da bazoviški igralec ni bil vreden tako hude kazni.

Čeprav v desetih, je Zarja v drugem polčasu pritisnila na nasprotnikova vrata. V 6' je moral Vojko Križmančič za minuto z igrišča zaradi poškodbe. V 30' je Komar preigral tri nasprotnike in sam pred vrati zgrešil lepo priložnost za zadetek. Igralci Zarje so še nadalje oblegali nasprotnikova vrata, vendar brez uspeha. Zadovoljiti so se morali z neodločenim izidom, ki pa je vseeno dobrodošel.

Z

ODTUINTAM

ATLETIKA

Žuntar: čevlji

Po «corridi» v Sao Paulo, na kateri se je prvi uvrstil belgijski atlet Gaston Roelants, se je slovenski prvak Drago Žuntar pritožil, da so za svoj «neuspeh» krivi gumjasti čevlji, ki niso bili prikladni za tek po pločenih ulicah Sao Paula.

Kot je znano, je Žuntar osvojil v ostri konkurenci (20 svetovno znanih in 250 domačih atletov) zelo pomembno četrto mesto. S čevlji torej...

NOGOMET

Nepričakovana odločitev FC Bologne

Carniglia odstavljen

BOLOGNA, 2. — Povsem nepričakovano so odstavili trenerja nogometne ekipe Bologne Luisa Carniglio. Nadomestil ga bo Viani. Po vsej verjetnosti so odgovorni bolonjskega moštva odstavili trenerja, ker Carniglia ni bil več priljubljen svojim igralcem. Atmosfera med nogometaši je bila namreč od nedeljo do nedelje slabša.

* * *

Agostini in Riva

Pestre ankete za določitev italijanskega športnika leta. Tednik «Tribuna Illustrata» je sklical 50 priznanih novinarjev, ki so v posameznih disciplinah izbrali naslednje športnike: Agostini (motociklizem, 46 glasov na 50), Baran in Sambo (veslanje, 46 od 50), Gimondi (kolesarstvo, 41), Riva (38). Nino Benvenuti pa je le za las (23 glasov) izpodrinil svojega tekmeca Mazzinghija, ki je dobil 20 glasov.

* * *

155 novinarjev raznih časopisov se je udeležilo referenduma, ki ga je sklical tednik «Sport Sud». Največ glasov (36) je dobil Luigi Riva, levo krilo Cagliarija in it. reprezentance. Na drugem mestu je Nino Benvenuti (34 točk), sledi videmski atlet Simeon.

Za svetovnega športnika leta so izbrali predstavnika ZDA Jima Ryuna

Po anketi «France Footbal»

SZ najboljša enajsterica leta

PARIZ, 2. — Po anketi, ki jo je sestavil znani pariški športni tednik «France Football», je sovjetska reprezentanca najboljša evropska ekipa leta Sovjetski nogometaši so namreč v 16 mednarodnih srečanjih bili le dvakrat poraženi. Na drugo mesto se je uvrstila italijanska reprezentanca, in to zato, ker v šestih mednarodnih srečanjih ni doživela še poraza.

Lestvica: 1. SZ (16 tekem, dva poraza), 2. Italija (6 tekem, 0 porazov) in Madžarska (10, 2), 4. Anglija (6, 1), 5. Bolgarija, 6. Vzh. Nemčija in Zah. Nemčija, 8. Jugoslavija, 9. Čehoslovaška, 10. Španija in Portugalska.

CHARLES EXBRAYAT — **20.**

Drugič v Sevilli

Ko sem zopet pogledal v gostilno, sem videl, kako je vrgel predse nekaj bankovcev, skočil s svojega stola in stopil proti vratom s trdimi in trzajočimi koraki, značilnimi za ljudi njegove vrste. Stisnil sem se k zidu. Ne da bi pogledal okrog sebe, je takoj zavil na desno proti Torneu in Guadalquiviru. Šel bo proti mostu Isabelle II. in naprej proti Triani, sem si mislil. Pred seboj bom imel precejšnjo pot, toda šel bom do kraja. Mož je živo pešačil, ne da bi se kdajkoli ozrl. Prav gotovo je čutil veliko potrebo po mamilu. Toda če je bilo tako, bi moral vedeti, da ga zasleduje vsa španska policija! Zakaj mu to ne dela skrbi? Trideset metrov za svojo divjadjo sem se zasmejal ob misli, kaj bi storil, če bi mu kdo rekel, da mu sledi njegova žrtev s Palme.

Ko je prispel na Torneo, lep bulvar z dvojnim drevoredom, se je obrnil na levo proti mostu, kot sem predvideval. Ves čas sem imel moža pred seboj in bil sem zadovoljen. Kmalu se mu bom lahko maščeval. Nenadoma pa je tam, kjer se začenja ulica Pascual Gavango, prečkal bulvar in šel naprej po poti ob železnici. Kaj namerava? Pobiral sem za njim stopinje in se bal, da ne bi nenadoma izkoristil priložnosti in se mi umaknil. Na drugi strani gramozne poti je zavil navzdol proti Barqueti, ki je seviljski breg Guadalquivira. Pot je bila vedno težja. Toda kaj hoče moj tip na tem bregu?

Približevala sva se mostu, kjer se začne Guadalquivir — preden se razdeli — razširjati. Bila sva že skoraj v višini Kordovske postaje, ko sem zaslišal, kako gre nekdo previdno za menoj. Nagonsko sem napravil korak vstran, nato pa sem se obrnil. Pred menoj je bil človek, ki je — sodeč po tem, da je držal v rokah nož — imel zelo slabe namene. Preprečiti udarec človeka, ki te hoče zabosti, je bila ena prvih obramb v pouku juda. Že sem trdno držal roko napadalca, pripravljen, da ga vržem vznak. Takrat pa sem se malo obrnil in zagledal uživalca mamil, ki je tekel proti nama. Moral sem izpustiti človeka, ki je imel nož, in se lotiti drugega, ki je prav gotovo hotel popraviti svojo napako na Palmi. Prvemu udarcu s pendrekom, s katerim me je hotel doseči novi napadalec, sem se izognil, fanta z bodalom pa sem sunil v trebuh z vso silo. Divje je zaklel. Toda res nisem mogel biti vesel, kajti pendrek tistega, o katerem sem mislil, da ga zasledujem, mi je prebil lice. Zamajal sem se, a le še sunil s pestjo v obraz ubijalca z bodalom, nato me je pendrek zadel drugič. Nič več me niso zanimale ne moje dogodivščine in ne dogodivščine tega sveta.

Ko sem se zavedel, sem najprej zagledal dva obraza, ki sta bedela nad mojim povratkom v življenje. Čeprav se nisem bogve kako dobro počutil, sem se hotel pohvaliti:

«Fanta, torej sta s seboj zadovoljna?»

Mlad obraz se je nasmehnil in se lahno sklonil nadme:

«Moj bog, señor, storil sem vse kar sem mogel. Mislim, da boste čez nekaj trenutkov čutili le še malo glavobola, morate pa se zahvaliti gospodu, ki vam je dal dovolj trdno lobanjo, da ste vzdržali udarce!»

Njegov tovariš se je začel smejati. Šele tedaj sem se ozrl okrog sebe in ugotovil, da sem pri nekem zdravniku.

«Toda... toda, kdo me je pripeljal sem?»

«Jaz, señor!»

Mož, ki se je prej smehljal, se je priklonil in predstavil:

«Policijski inšpektor Valerio Lucero.»

«Torej so me pustili na Barqueti?»

«To se pravi, gospod, pripravljali so se, da vas vržejo v Guadalquivir, ko sem posredoval.»

«Kje pa sta onadva?»

«Eden je ušel, drugi je v mrtvašnici... V glavo si je vtepel, da me mora mahniti s pendrekom...»

Moj napadalec s Palme je bil torej mrtev.

Ko sem premislil, kaj bi storil, sem bil nekako zadovoljen, čeprav sem vedel, da imam odslej le še šoferja s Triane, ki mi lahko pokaže pot do Lajoletta. Skratka, prav nič nisem napredoval in — pošteno povedano — prav nič več nisem verjel, da bom nalogo, ki mi jo je naložil Cliff Anderson, izvršil. Ta občutek ni bil prijeten, bil pa sem zadovoljen, da mi je seviljski policaj rešil življenje.

«Blagoslavljam slučaj, da ste prišli na Barqueto, señor!»

«Toda, to ni bil slučaj, señor, tako je ukrenil komisar Fernandez.»

In ker sem ga debelo gledal, je rahlo pripomnil:

«Sledil sem vam že od Palme, señor Moralès, kjer sem zamenjal kolego Premiasa, ki je šel za vami od vašega odhoda iz hotela «Cecil-Orient». Na Torneu sem vas izgubil z vida in tako sem imel na Barqueti nekoliko zamude...»

Bil sem tako ponižan, da sem se skoraj pozabil zahvaliti. Agent FBI Pépé Moralès, ki velja za enega najboljših detektivov, ni padel torej samo v zanko kot kak začetnik, še več: niti opazil ni, da ga ves dan zasledujejo. Ali je že čas, da se umaknem v pokoj — ali pa mi je ljubezen do Marije vzela vsako jasnovidnost?

S težavo sem se dvignil. Ko sem se pogledal v ogledalo, sem videl zelo razburjenega moža, z lepim belim obližem na levem licu in z drugim čez uho. Zahvalil sem se zdravniku in ga prosil, naj pošlje račun v hotel, nato pa odšel v spremstvu inšpektorja Lucera.

Na pločniku me je policist vprašal, kako se počutim. Ko sem se znova pohvalil, da sem pri polni moči, je živahno pokazal, da mu je to zelo všeč. Policist se je zame preveč zanimal. Ko pa je dodal, da potem ni nobene težave, če se namreč dobro počutim, da ne bi obiskal komisarja Fernandeza, ki me pričakuje sem bil slabe volje Igro sem še enkrat izgubil.

V naslonjač pred pisalno mizo Fernandeza sem bolj padel kot sedel. Ko me je komisar opazoval skozi napol zaprte oči, so mi žile v sencih kar razbijale. Cigaro, ki mi jo je ponudil, sem odklonil.

«Serija vaših nesreč se nadaljuje, señor Moralès, kaj to pomeni?»

Skomizgnil sem in molčal

«Ali se vam ne zdi čudno, da so seviljske barabe proti vam tako zagrizene?»

«Da...»

«No,... zdaj sva končno prvikrat istega mišljenja Verjemite, da me to zelo veseli... Kaj mislite — zakaj so tako zagrizeni?»

«Ne vem.»

«Ali veste, señor, da sem zelo vesel, ker sem svojim ljudem naročil, naj vam sledijo?»

«Tudi jaz, señor komisar! Vse kaže da mi je vaš inšpektor rešil življenje.»

«Rešil vam ga je, o tem ni nobenega dvoma! Če njega ne bi bilo, bi bili zdajle v Guadalquiviru... Toda konec koncev je bolje, da ste zdajle v tejle pisarni.»

«Seveda, toda še bolje bi mi bilo v postelji...»

«Naročil bom, da vas odpeljejo v hotel, brž ko mi boste povedali, zakaj ste šli v gostilno Espiga de Oro' iskat Prospera Hacineza?»

«Prospera Hacineza?»

«Človeka, ki vas bi na Palmi skoraj ubil in ga je moral inšpektor Lucero pred kratkim na Barqueti ubiti. Zakaj ste ga šli iskat?»

«Na nekak način sem moral z njim poravnati račun!»

«Pri nas señor Moralès, nimamo radi, da se tujci postavljajo na naše mesto... Zakaj niste vložili tožbe? Jaz bi ga aretiral.»

«Nisem ga poznal in tudi nisem točno vedel, da me je napadel on.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 8.100 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1, telefon 22-207 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst